

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Mezinárodní studia - diplomacie

Zahraniční politika Peru v regionu Latinské Ameriky

(bakalářská práce)

Autor: Nikola Palinková

Vedoucí práce: PhDr. Otakar Volenec, CSc.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne

.....

podpis studenta

Ráda bych tímto poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce PhDr. Otakaru Volencovi, CSc. za odbornou pomoc a užitečné rady při jejím zpracovávání. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu během celého studia.

Obsah

Seznam zkratk	5
Úvod	6
1 Zahraniční politika státu	8
1.1 Definice zahraniční politiky	8
1.2 Typy států dle povahy zahraniční politiky	9
1.3 Cíle zahraniční politiky	10
1.4 Prostředky zahraniční politiky státu.....	12
2 Základní charakteristika státu Peru a jeho zahraniční politiky	13
2.1 Historický kontext.....	13
2.1.1 Koloniální éra	14
2.1.2 Důležité momenty postkoloniálního období.....	16
2.2 Hospodářská situace	20
2.3 Geografická poloha	24
2.4 Politický systém	26
3 Zahraniční vztahy Peru s vybranými sousedními státy	28
3.1 Politicko-ekonomické vztahy s Kolumbií	29
3.2 Politicko-ekonomické vztahy s Brazílií	32
3.3 Politicko-ekonomické vztahy s Bolívií	35
3.4 Politicko-ekonomické vztahy s Chile.....	39
3.5 Politicko-ekonomické vztahy s Ekvádorem	42
4 Peru v regionálních integračních uskupeních	45
4.1 Členství a role Peru v regionálních integračních uskupeních.....	45
4.2 Peru v Andském společenství národů (CAN).....	46
4.3 Peru v Unii jihoamerických národů (UNASUR)	47
4.4 Peru ve Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC)	48
Závěr	50
Seznam zdrojů	53

Seznam zkratek

ACE – Dohoda o hospodářské komplementaci

ALADI – Latinskoamerické integrační sdružení

APCI – Peruánská Agentura pro Mezinárodní spolupráci

APRA – Lidová revoluční americká aliance

CAN – Andské společenství národů

CARICOM – Karibské společenství

CELAC – Společenství latinskoamerických a karibských států

CIA – Ústřední zpravodajská služba

EU – Evropská unie

HDP – hrubý domácí produkt

HNP – hrubý národní produkt

MERCOSUR – Společný trh jihu

SINANPE – Státní systém ochrany přírodních rezervací

SUNAT – Národní správa daní a poplatků

UNASUR – Unie latinskoamerických národů

USA – Spojené státy americké

USD – Americký dolar

Úvod

Peru je v rámci regionu Latinské Ameriky považováno za jednu z nejrychleji rostoucích ekonomik. Od počátku 21.století se ekonomika tohoto latinskoamerického státu značně rozvinula a zaznamenala výrazný nárůst mezinárodního obchodu. Tento výrazný rozvoj byl zapříčiněn zejména zvyšováním exportu komodit a přechodem k pravicovým tendencím řízení země. Stejně tak se v mnohých ekonomických ukazatelích Peru, jakožto čtvrtá největší země Latinské Ameriky, nachází na vrchních pozicích.

Peru je součástí stovky multilaterálních dokumentů a dohod. V podstatě lze říci, že podepsalo všechny významné smlouvy a dohody, a to nejenom v rámci regionu Latinské Ameriky, ale některé i například s Českou republikou. Obchodní spolupráce s ČR se však zakládá spíše na příležitostných zakázkách a dlouhodobé působení bývá výjimkou, i proto lze považovat za důležité zkoumat zahraniční politiku Peru, aby rostla vzájemná obchodní výměna, jelikož se za limitující faktory považuje nejen geografická vzdálenost, ale i nedostatek informací a kulturní rozdíly. Obchodní výměna je v posledních letech více založena na českém vývozu do Peru než na dovozu z Peru a Česká republika si tak udržuje aktivní obchodní bilanci. Stejně tak je Peru zajímavou zemí i vzhledem ke svému nerostnému bohatství, zejména se jedná o měď a stříbro, které by mohlo přispět k větší diverzifikaci surovin dovážených do ČR.

Velmi zajímavým faktorem je peruánské obyvatelstvo. Jeho rozmístění je vlivem komplikované geografie značně rozdílné. Zhruba třetina peruánské populace žije v metropolitní oblasti Lima a nadpoloviční většina je soustředěna v oblasti pobřeží. Oproti tomu se ale na většině peruánského území rozkládá oblast Amazonie, která je osídlena jen velice řídce. V rámci regionu Latinské Ameriky je Peru po Kolumbii druhou zemí s největším počtem indiánského obyvatelstva, zejména z kmenů *quechua* a *aimara*. Uvádí se, že téměř polovina obyvatel jsou potomci původního obyvatelstva a další značnou část pak tvoří mestici.

Peru je ve srovnání s Českou republikou naprosto odlišná země, a nejen proto je výhodné zkoumat jeho zahraniční politiku a odhalit tak více o jejích principech a fungování. A to zejména politiku vůči sousedním státům a regionálním integračním uskupením, které v rámci regionu působí, aby se následně mezinárodní vztahy mezi Českou republikou a republikou Peru mohly zintenzivnit.

Cílem mé bakalářské práce na téma Zahraniční politika Peru v regionu Latinské Ameriky je identifikovat a zhodnotit hlavní trendy v zahraniční politice Peru od počátku 21. století. Tohoto cíle se snažím dosáhnout metodou analýzy konceptu zahraniční politiky a dalších faktorů, které

ji tvoří. Pro dosažení stanoveného cíle svou práci dělím do 4 hlavních částí. V části první se věnuji zahraniční politice státu obecně, ve druhé části se zaměřím na Peru a tyto charakteristiky uvedu na peruánském případě. V historické části uvádím především zásadní momenty, které ovlivnily formování zahraničních vztahů mezi státy v regionu. Ve třetí kapitole se zaměřuji na vztahy Peru se svými sousedními státy po ekonomické a politické stránce. V poslední části mé práce se zabývám regionálními integračními uskupeními, do kterých bylo Peru začleněno a následně pak jeho rolí v nich. Pro mou bakalářskou práci uvádím 3 – Andské společenství národů (CAN), Unie jihoamerických národů (UNASUR) a Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC). CELAC uvedu zejména z důvodu velikosti integračního uskupení, jelikož jsou do něj integrovány všechny suverénní státy Ameriky krom USA a Kanady. CAN je naopak integrační uskupení pouze 4 států, kde je vliv a role Peru vidět výrazněji a UNASUR, která byla založena po vzoru Evropské unie. Vzhledem k problematice práce je většina zdrojů ve španělském jazyce.

1 Zahraníční politika státu

Zahraníční politika státu je disciplína, která bývá spojována s oborem mezinárodní vztahy a slouží jako nástroj k pochopení mezinárodních vztahů a pozice státu v nich. Prostřednictvím zahraniční politiky stát vymezuje svůj postoj vůči světu. I proto ji lze chápat jako jeden z prvků národní identity. Zahraníční politika však nespadá výlučně pouze pod obor mezinárodní vztahy, kromě nich se může stát také součástí výzkumu v oborech jako jsou vědy historické, politické, regionální či sociologické. Vztah mezi disciplínou zahraniční politika a ostatními zmíněnými vědami lze chápat obousměrně, jelikož se při analýze zahraniční politiky často používají nástroje těchto věd. Analýza zahraniční politiky státu má proto interdisciplinární charakter (Druláková, R., Drulák, P., 2007, s.9).

Zahraníční politika zaujímá významné místo v politice každého suverénního státu. Umožňuje mu prosazovat státní zájmy mimo své území a vytvářet vhodnější podmínky pro jeho vnitřní vývoj. Zahraníční politika státu se uskutečňuje v konkrétním mezinárodním prostředí a je do jisté míry určována hodnotami a zásadami, které každý stát přijal za své.

Zahraníční politika je kategorií, která se pohybuje na hranici vnitřních (domácích) a vnějších (globálních) vlivů. Vnější, zahraniční vlivy, vytváří prostředí, ve kterém je zahraniční politika státu realizována a ve kterém se odehrávají reakce ostatních aktérů mezinárodních vztahů. Tyto záležitosti velmi často závisí na geopolitických podmínkách (například otázka vztahů se sousedními státy a určení postavení státu v regionu).

Oproti tomu domácí vlivy určují kontext a pozadí rozhodovacích procesů v zahraniční politice. Sem můžeme zařadit například geografickou polohu, demografickou strukturu státu, ekonomický rozvoj, ideologii a sdílené hodnoty, nerostné bohatství atd. (Druláková, R., Drulák, P., 2007, s.9).

1.1 Definice zahraniční politiky

Způsobů jak definovat zahraniční politiku státu existuje celá řada a není známo, že by jeden byl korektnější než jiný. Zahraníční politika obecně je činnost státu zaměřená k zajištění co nejpríznivějších podmínek pro jeho existenci. Termín je používán jak pro označení obecného zaměření činnosti státu navenek, tak pro jednotlivá dílčí opatření ve vztahu k jiným zemím (Smolík, J., 2014, s. 105). V knize paní doktorky Drulákové je uváděna definice, kdy *zahraniční*

politika je cílevědomá činnost, resp. postoj státu nebo seskupení států zaměřená na uhájení vlastní existence a zájmů ve společnosti ostatních aktérů mezinárodních vztahů (Druláková, R., 2008, s. 56). Podle další *zahraniční politika představuje politické rozhodování státu o tom, jak se chovat v mezinárodním prostředí*. Poslední mnou zmíněná definice říká, že *zahraniční politika je aktivita, při níž dochází k akcím, reakcím a interakcím státních aktérů. Jedná se o „hraniční aktivitu“ v tom smyslu, že tvůrci politiky se pohybují na rozhraní dvou světů – vnitřní politiky státu a vnějšího prostředí. Jejich úkol spočívá ve zprostředkování mezi těmito světy* (Druláková, R., Drulák, P., 2007, s.11).

Vybrané definice mají společné jádro, ačkoliv se liší v maličkostech, které vyzdvihují. Všechny se snaží zodpovědět základní otázku - kdo v zahraniční politice jedná, jak jedná, s jakým cílem jedná a jaké k tomu používá prostředky. Všechny zdůrazňují, že místem, kde se zahraniční politika odehrává, je mezinárodní prostředí (Druláková, R., 2008, s. 56).

1.2 Typy států dle povahy zahraniční politiky

Na světě jen těžko najdeme dva státy, které by měly stejnou zahraniční politiku. A i kdyby měly stejné cíle zahraniční politiky, o kterých bude řeč v následující podkapitole, mohou k jejich naplňování používat jiné prostředky. Nicméně i přes to lze státy rozčlenit do určitých skupin, ve kterých budou tyto jednotlivé kategorie vykazovat podobné znaky. Toto rozčlenění se nejčastěji uvádí na základě následujících kritérií: politický systém státu, velikost, geografická poloha, hospodářská vyspělost a identita státu (Druláková, R., 2008, s. 61).

V zahraniční politice každého státu se velmi výrazně odráží, o jaký druh státu se jedná neboli obecně jaký v něm vládne **politický systém**. Politický systém představuje souhrnný pojem označující způsob organizace společenských procesů. Lze si pod ním představit také souhrn politických institucí a idejí dané společnosti a vzájemné vztahy mezi nimi. Mezi základní znaky politického systému patří svrchovanost, prostřednictvím které se realizuje politická moc ve státě a společenské prostředí neboli sociální a ekonomická struktura (Lněnička, L., 2011a). Politické systémy lze dělit, popisovat a z hlediska historického vývoje různě definovat, nicméně pro potřeby mé práce se zaměřím zejména na zastupitelskou demokracii, která je přítomna v Peru a bude rozebrána v druhé kapitole.

Pokud zkoumáme **velikost** státu, obvykle se v této kategorii státy rozlišují na velké, středně velké a malé. Velké státy bývají v zahraniční politice angažovanější, mívají širší spektrum

zájmů a jsou schopné využívat celou škálu prostředků k dosažení svých cílů. Na rozdíl od nich pak malé státy hájí spíše svůj primární zájem existence státu a jeho bezpečnost, k čemuž často musejí spoléhat na pomoc ze zahraničí skrz různé dohody, navazování spojení se silnějšími státy a podobně. Každá ze tří zmíněných kategorií se liší také výběrem prostředků, kterými svých cílů dosahuje (Druláková, R., 2008, s. 62).

Co se **geografické polohy** týká, o jejím vlivu na zahraniční politiku vypovídá samotný vývoj geopolitické teorie mezinárodních vztahů, který započal už na konci 19. století. Pojem geopolitika vyjadřuje jednoduše řečeno vztah mezi politickými jevy a procesy na jedné straně a geografickým prostorem na druhé straně. Geopolitika ve svém smyslu není ani vědecká disciplína ani doktrína, ale v dnešní době se profiluje jako interdisciplinární oblast studia, která využíváním poznatků více vědních disciplín analyzuje řízení politických subjektů v prostoru (Lněnička, L., 2011b).

Hospodářská vyspělost státu je velmi důležitým prvkem formování zahraniční politiky. Ekonomická vyspělost představuje schopnost státu použít ekonomické prostředky k dosažení svých vytyčených cílů. Je logické, že ekonomicky vyspělejší státy (a zároveň velké státy) jsou obvykle v zahraniční politice aktivnější a k dosažení svých cílů používají často právě ekonomické prostředky stejně tak jako v přeshraničních aktivitách využívají raději politiku spolupráce, aby svou hospodářskou sílu podporovali například i zvýšením zahraničního obchodu (Druláková, R., 2008, s. 62).

Jako poslední kritérium uvádí doktorka Druláková **identitu** státu, která byla do mezinárodních vztahů přinesena konstruktivisty. Identita je v podstatě proces uvědomování si sebe samotného v kontrastu s ostatními. Vlastní identitu si vytváří nejen jedinec, ale existuje i identita skupinová, a tedy i identita národní. Přeshraniční jednání státu pak může být motivované snahou o potvrzení nějaké určité konkrétní představy, kterou o sobě stát (zastoupený svými občany) má a potvrzení tak své vlastní identity (Druláková, R., 2008, s. 63).

1.3 Cíle zahraniční politiky

Zahraníční politika je v podstatě souhrn činností orientovaných k tomu, aby naplnily stanovené cíle a zájmy státu. Cíle zahraniční politiky nebo jinými slovy národní či státní zájmy můžeme charakterizovat jako průnik žádoucího a možného. Pro zahraniční politiku totiž není důležité jen to, co samotný stát považuje za „žádoucí“, ale i to co je opravdu reálně možné. Proto je

vhodné přirovnání národního zájmu jako průniku těchto dvou kategorií. V pokračování práce budu užívat pojem cíle zahraniční politiky, jelikož dle doktora a doktorky Drulákových je pojem národní zájem problematický a má určité nedostatky (Druláková, R. Drulák, P., 2007, s. 22).

Cíle zahraniční politiky můžeme rozdělit do dvou základních kategorií. První kategorií jsou cíle určené časovým horizontem, během kterého má proběhnout jejich naplnění – těmto cílům pak říkáme cíle **podle formy** a druhá kategorie, cíle definované jejich charakterem, tzn. cíle **podle obsahu** (Druláková, R., Drulák, P., 2007, s.22).

První velmi důležitou podskupinou cílů zahraniční politiky **podle obsahu** jsou cíle mocenské. Ačkoliv je moc nelehce definovatelný pojem, je základním předpokladem přežití státu v mezinárodních vztazích, a proto bývá mocenským cílům přisuzována značná významnost. Moc představuje schopnost státu ovlivňovat chování jiných států, a to jak dle svých záměrů, tak i proti jejich vůli. Jeden z nejdůležitějších mocenských cílů státu je pak zajištění samotné státní bezpečnosti. Existuje celá škála nástrojů, kterou stát může využívat k zesílení, získání či udržení moci. Na jedné straně této škály je takzvaná *hard power*, neboli možnost fyzického nátlaku, vydírání, zastrasování atd., na straně druhé pak *soft power*, která je spíše než s mocí spojená s vlivem státu, kulturou, diplomacií a tak podobně. Tyto nástroje stát používá variabilně v závislosti na mnoha okolnostech. V návaznosti na tyto mocenské cíle je vhodné zmínit také zdroje moci, mezi které se tradičně uvádí HNP, počet obyvatel státu, rozloha, stupeň gramotnosti, velikost armády, kvalita diplomatické služby atd. (Druláková, R., Drulák, P., 2007, s. 24).

Druhou podskupinou jsou cíle ideové, které mezi cíle zahraniční politiky patří již velmi dlouho. Přenášet hodnoty a myšlenky, které jsou vlastní vnitřní politice státu, je poměrně lákavým cílem. Jako příklady z minulosti lze uvést křížácká tažení. Pod ideové cíle na základě šíření myšlenky lze zařadit i budování dobrého obrazu a jména státu v zahraničí. Snaha o vytvoření konkrétního obrazu a vytvoření tak lepšího vnímání státu je patrná například v případě Švédska či Nizozemska, kteří vynakládají značné částky na rozvojovou pomoc a tím se stávají na mezinárodní scéně symbolem solidarity (Druláková, R., Drulák, P., 2007, s. 26).

Třetí podskupinou cílů zahraniční politiky podle obsahu jsou cíle ekonomické, které směřují k posilování prosperity státu. Mezi své cíle je zahrnují převážně státy s otevřenými ekonomikami, které jsou velmi závislé na vnějším prostředí. Mezi příklady těchto cílů patří lákání zahraničních investic do země nebo podpora vývozu (Druláková, R., 2008, s. 65).

Druhá kategorie, cíle zahraniční politiky **podle formy** neboli určení časovým horizontem, lze logicky dělit na cíle krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé, kromě těchto zmíněných sem spadá ještě kategorie cílů základních, jako je samotné přežití státu a zajištění jeho bezpečnosti, což je primární cíl zahraniční politiky každého státu. Mezi krátkodobé a střednědobé cíle se považují jednotlivé konkrétní úkoly jako například udržování dobrých vztahů se sousedními státy, dlouhodobé cíle pak mívají většinou spíše obecný charakter jako dosažení všeobecného míru a stability a podobně (Druláková, R., Drulák, P., 2007, s. 22).

1.4 Prostředky zahraniční politiky státu

Samotné prostředky zahraniční politiky vycházejí z jejích cílů. Zatímco cíle bývají stálé a mění se málo, jednotlivé prostředky se přizpůsobují dosažení konkrétního cíle podle toho, jaké priority daný stát uznává. Obdobně jako u cílů zahraniční politiky lze i prostředky rozdělit do 4 různých skupin.

Jako první skupinu zmíním **ekonomické prostředky**, mezi které patří takzvané ekonomické tresty a ekonomické odměny. Ekonomické tresty se provádějí v podobě hospodářských sankcí a znamenají uplatnění negativních nástrojů ve vzájemných vztazích jako například uzavření trhu či embargo. Počet sankcí v poslední době stoupá, ačkoliv jejich použití velmi často nepřináší zamýšlené naplnění požadovaného cíle. Ekonomické odměny naopak uplatňují pozitivní nástroje jako je poskytování úvěrů, odbourávání obchodních bariér, transfery technologií a podobně (Druláková, R., 2008, s. 66).

Vojenské prostředky zahrnují hrozbu a použití síly. V dnešní době se kromě případů oprávněné sebeobrany a vynucování rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN téměř všechny státy vojenských nástrojů zřekly. Avšak skutečnost je jiná, ačkoliv pravdou zůstává, že pokus o použití těchto prostředků bývá obvykle světovým společenstvím morálně odsouzen. Mezi vojenské prostředky dnešní doby lze zařadit především tajné intervence či transfer zbraní.

Třetí kategorií jsou **prostředky diplomatické**, které vedou k dosažení cílů státu bez použití násilí cestou jednání a vyjednávání mezi státy, což usnadňuje komunikaci mezi jednotlivými aktéry světové politiky. Dále pomáhá vyjednávání smluv, minimalizuje konflikty na mezinárodní scéně a usnadňuje shromažďování informací o zahraničí (Druláková, R., Drulák, P., 2007, s. 34,35).

Poslední jsou **prostředky ideové**, které pomáhají šíření myšlenek. Nástroje bývají cíleny na politické elity a veřejné mínění států. V tomto kontextu se často hovoří o konceptu veřejné diplomacie, která zahrnuje například informování domácí veřejnosti o činnosti vlády ve věcech zahraniční politiky, práci s médii s dosahem v zahraničí, projevy představitelů státu na různých zahraničních cestách a další aktivity zaměřené na zahraniční publikum, které mají vytvořit o dané zemi pozitivní představy u jejího obyvatelstva (Peterková, J., 2011).

2 Základní charakteristika státu Peru a jeho zahraniční politiky

2.1 Historický kontext

První nálezy lidské rasy na peruánském území se odhadují na období mezi lety 17 600 – 14 700 př.n.l., ačkoliv lidské kosti na místě nalezeny nebyly a vznikly tak určité pochybnosti, prokazatelná přítomnost lidské rasy v Peru je tak až o několik tisíc let později. V centrální síře, na místech jako jeskyně Lauricocha či Guitarreo v Cordillera Negra, dosud nejlépe prozkoumaném území, umožnily nálezy lidských kostí datovat přítomnost lidí až do doby okolo 10 000 př.n.l.

Přibližně kolem roku 7000 př.n.l. došlo v některých částech země k pozvolnému přechodu k zemědělství a k postupné změně ve způsobu života. Pěstování plodin a domestikace lam na náhorních plošinách se staly v průběhu evoluce nejdůležitějším zdrojem obživy, avšak trvalo ještě 6 000 let, než ekonomické proměny uvnitř společenství živících se obděláváním půdy vedly k počátkům vyspělých kultur (Roedl, B., 2007, s. 8).

Během raného intermediárního období (200 př.n.l.-700 n.l.), které je periodou rozkvětu regionálních kultur a civilizací, vznikaly nové politické jednotky nazývané *señoríos*. Sídlní útvary se rozrůstaly okolo postupně zvětšujících se pevností. Jelikož jich bylo značné množství, docházelo mezi *señoríi* k častým válkám o půdu a vodu. V čele hierarchicky uspořádané společnosti stáli proto vládci-válečníci, kteří zajišťovali obranu a válečná tažení. Nejvýznamnější kulturou na severním pobřeží byla kultura Moche, nazvaná podle údolí, kde se nacházelo její centrum. Z archeologického svědectví se usuzuje, že tato kultura vytvořila první centralizovaný státní útvar na území dnešního Peru (Roedl, B., 2007, s. 12).

Na jihu, mezi pobřežím a úpatím And, vládla kultura Nazca. Tato kultura vynikala stavbami zavodňovacích zařízení, akvadukty a podzemními kanály, které přeměnily část pouštní krajiny v úrodnou zem. Umožnily tak zefektivnění zemědělství, především pěstování kukuřice, bavlny a pepře. Stejně důležitým zdrojem obživy byl i rybolov (Roedl, B., 2007, s. 14). Současně s těmito dvěma kulturami se vytvářely i další jako například Pucara či kultura Lima.

Ve středním horizontu (700-1000) zanikly zmiňované malé státní útvary a došlo k novému procesu sjednocování ve dvě vysokohorské říše – Huari a Tiahuanaco, jejichž vývoj a následně i zánik (kolem roku 1000) probíhal ve stejném časovém horizontu.

Během pozdního intermediárního období (do roku 1450) je již možné konfrontovat archeologické nálezy s nejen španělskými, ale i indiánskými historickými prameny. Vypovídací hodnota kronik je však podle autora Roedla poznamenána mýtickými legendami a interpretacemi minulosti vládnoucích Inků. Jako vítězové se považovali za jediné tvůrce kultury a minulost úmyslně zkreslovali (Roedl, B., 2007, s.16-18).

Poslední, takzvaný incký horizont, který je datován od roku 1450 do 1533, je obdobím rozmachu a následného zániku posledního předkolumbovského státního útvaru – incké říše Tahuantinsuyu, ve své době největší indiánské říše amerického kontinentu. Původní jméno etnika Inků neznáme, inka byl pouze titul udělovaný jeho vládcům. Pro toto etnikum byla typická politika recipacity jak v oblasti pomoci panovníkovi v okolí hlavního centra výměnou za dary, pořádané slavnosti, bankety či ženy, tak i při získávání vojska, čemuž z velké části vděčili za své rychlé dobytelské úspěchy. Politika recipacity se stala důležitým pilířem upevňujícím v prvotní vývojové fázi jednotu státu (Roedl, B., 2007, s.27).

2.1.1 Koloniální éra

Již na začátku 16.století se Španělé pevně usadili na březích ostrovů v Karibiku. Kolumbem prováděné počáteční zotročování indiánů a jejich prodej do Španělska byl korunou zakázán již v roce 1500, kdy byli prohlášeni za svobodné poddané krále. Zůstávalo však právo je zotročovat, pokud byli zajati ve „spravedlivé válce“, s čímž souvisí formulace takzvaného *requerimienta* (1513), neboli ultimáta, ve kterém se nařizovalo, aby byl před *conquistou*¹ nového území původnímu obyvatelstvu přečten text, který vyzýval k uznání španělského krále

¹ *Conquista* je označení pro dobývání území ve smyslu vojenském i náboženském, mezi nejznámější *conquisty* patří zejména dobývání jihoamerického kontinentu (ze španělského *conquistar*=dobývat).

a papeže a jejich právo šířit v zemi křesťanskou víru. Pokud tomuto požadavku nevyhoví, povede se proti nim válka a budou zotročeni. Toto *requerimiento* bylo platné až do vydání *Leyes Nuevas*, Nových zákonů, v roce 1524 (Roedl, B., 2007, s.38). Stejně tak se společenským uspořádáním souvisí *encomienda*², kdy takzvaný *encomendero*, Španěl, získal pod svou ochranu určitý počet indiánského obyvatelstva, jeho úkolem pak bylo zajistit výuku španělského jazyka a christianizaci. Výměnou za to mu obyvatelé museli odvádět „poplatky“ v podobě jak zemědělských surovin či cenností, tak i nucených prací (Britannica, 1998).

Samotná *conquista* Peru započala již 14.listopadu 1524, kdy se vydal Francisco Pizzaro s dobyvateli z Panamy, následován byl pak Diegem de Almagrem, druhou zásadní osobou peruánské *conquisty*. Celkem uskutečnili tři expedice, v letech 1524, 1526 a 1531, do příchodu do Cajamarky v Peru. Během prvních dvou, neúspěšných, se několik měsíců plavili podél pobřeží, na pevnině ztráceli muže při kontaktu s indiány i z dalších důvodů, způsobených nedostatkem potravin a podobně, tudíž mnoho vojáků výpravy chtělo skončit a vrátit se zpět do Panamy. Pizzarovi se ale podařilo přesvědčit 13 mužů, aby setrvali se svým velitelem a jejich jména tak vešla do historie *conquisty* Peru jako *Trece de la fama* (Třináct proslulých). Po návratu části expedici v čele s Almagrem odmítl guvernér opět prodloužit koncesi k pokračování výpravy, nepomohla ani Pizzarova zpráva, že společně se svými 13 druhy dorazili k branám hledané říše. Pizzaro proto odjel zpět do Španělska zajistit si potřebné zdroje a muže. Na začátku roku 1530 opustil Pizzaro se třemi loděmi pyrenejský poloostrov a v polovině roku dorazil na území Panamy, kde došlo k prvním sporům mezi dvěma zmiňovanými dobyvateli ohledně titulu guvernéra. I přesto, že se posléze usmířili, rozdělili se conquistadoři na dva tábory, pizzaristy a almagristy.

Třetí, poslední expedice byla zahájena na začátku roku 1531. Po 13 dnech doplula výprava do zálivu San Mateo, kde podle Toledské smlouvy³ začínala Nová Kastilie, země pověřená správou guvernérem Pizzarem. V březnu 1532 zasáhla výprava poprvé do bojů občanské války probíhajících v Tahuantinsuyu. Pravděpodobně v červenci tohoto roku, když došli k indiánské obci Tangarará, bylo založeno první španělské město na území Peru – San Miguel de Piura. Po zprávě, že je vládnoucí Inka Atahualpa na cestě do Cajamarky, se Pizzaro rozhodl vyrazit za Inkou. Když dorazili do města, Atahualpa vyčkával se svou armádou o několik kilometrů dále.

² *Encomienda* je forma společenské a hospodářské instituce postavená na přenosu feudálních vztahů.

³ **Toledská smlouva** byla dohoda mezi španělskou korunou a kapitánem Pizzarem z 26.7.1529, která vyslovovala souhlas Juany Šílené s pokračováním *conquisty* a kterou Pizzaro získal privilegium a stal se guvernérem a generálním kapitánem na území od řeky Santiago na severní hranici dnešního Ekvádoru až k místu Chinchá jižně od Limy, země byla nazvána Nová Kastilie.

Pizzaro tak za ním poslal svého bratra, aby mu ohlásil jejich příchod a zároveň připravoval plány na jeho zjetí. Další den tak Atahualpa přišel do města, které bylo prázdné, Španělé se schovávali v budovách a za pomoci překvapení Pizzaro se svým vojskem Inku napadl a následně zajal. Toho dne, 16.11.1532, zanikla říše Tahuantinsuyu a Inka Atahualpa byl o rok později zavražděn (Roedl, B., 2007, s. 38-47).

Později v roce 1533 opustil Pizzaro Cajamarku a vydal se dále dobýt Cusco a dokončit tak své vítězství. Hlavní město té doby našli Španělé téměř bez obyvatel, kteří odešli a před ústupem město vyklidili, s sebou si odvezli vše, co mohli. Dějiny incké říše tak definitivně skončily a o několik měsíců později v roce 1534 založil guvernér Pizzaro formálně španělské město Cusco. V roce 1535 se pak hlavním městem země stala Lima.

Císař Karel V. podepsal v listopadu roku 1542 již zmíněné *Leyes Nuevas*, které definovaly strukturu a způsob politické organizace a stanovily pravomoci státní správy. Také zřídil místokrálovství Peru a prvním místokrálem jmenoval Blasca Núñeze de Vela. Tyto zákony obsahovaly směrnice pro zacházení s indiány, které byly výsledkem bouřlivých diskuzí mezi mnoha odborníky z řad právníků, úředníků i teologů. Argumentovali, že inkové byli tyrani, kteří bránili svým poddaným konvertovat ke křesťanství a udržovali své poddané v pohanských bludech. Oproti tomu známým zastáncem práv původního obyvatelstva a odpůrcem španělské agrese byl například biskup Bartolomé de las Casas či Francisco de Vitoria (Roedl, B., 2007, s.48-60). Nepokoje ohledně těchto Nových zákonů pak vedly k řadě vzpour a následné čtyři občanské války přivedly zemi na pokraj hospodářského zhroutení a přispěly k dramatickému úbytku původního obyvatelstva. Smrtí (popraven 1572) posledního z řady panovníků incké říše, Tupaca Amaru, který vládl poslednímu nezávislému inckému území–Vilcabambě, zanikl poslední zůstatek někdejší říše a *conquista* Peru byla definitivně ukončena (Němec, J. a kol., 2006, s. 285).

2.1.2 Důležité momenty postkoloniálního období

První demografické statistiky koloniálního období, které lze srovnat se současnými, se objevují na konci 18.století. Povolení k cestě na nový kontinent vydával úřad ve španělské Seville. Od počátku 17.století, po úbytku obyvatel ve Španělsku, se počet vydaných licencí snížil. S prvními conquistadory přišli i otroci tmavé pleti a jelikož byl nedostatek pracovní síly, jejich dovoz se postupem času zvyšoval (Roedl, B., 2007, s.65). Následující tabulka uvádí

pravděpodobnou skladbu peruánského obyvatelstva dle španělského historika C. de Castillo k roku 1570, pro srovnání uvádím data i k sousední Bolívii:

Tabulka č. 1

	Evropané	černoši, mestici, mulati	indiáni	počet španělských obcí
Peru	25 000	60 000	1 500 000	15
Bolívie	7 000	30 000	700 000	6

Zdroj: Roedl, B., 2007, s. 66, vlastní zpracování

Někteří historici uvádějí jiné údaje, každopádně všichni se shodují na tom, že zemi po *conquistě* postihla jakási populační katastrofa, která nebyla zapříčiněna pouze válkami či tvrdou prací ve stříbrných dolech, ale zejména nemocemi, na které původní obyvatelstvo kontinentu nebylo zvyklé a nemělo tak potřebné protilátky (př. neštovice, spalničky či záškrt). Dle současného peruánského historika P. Macera se tak jednalo o období nechuti k životu, depresí, klesala porodnost. K nárůstu indiánského obyvatelstva pak znovu došlo až v 18.století.

V nově okupovaných zemích nefungovalo zřizování státní správy příliš dobře. Funkce z dob *conquisty* postupně nahradili v Peru místokrálové (Roedl, B., 2007, s.65-66). Organizace správy země obsahovala patrimoniální prvky. Na vrcholu hierarchie stál král, až do roku 1700 z habsburské dynastie, po válce o španělské dědictví byli Habsburkové vystřídáni Bourbony, jejichž vláda byla ukončena s vyhlášením nezávislosti kolonie v roce 1821. Monarchu v zemi reprezentoval místokrál, jehož pravomoci byly značně limitované řadou institucí a dalšími úředníky. Během téměř třístaletého koloniálního fungování Peru se zde vystřídalo 41 místokráľů (Roedl, B., 2007, s.72-73).

Peru bylo na začátku 17.století hospodářsky rozděleno na velké ekonomické oblasti, přičemž každá z nich se vyznačovala určitou specializací výroby. Obchodovalo se s vlněnými a bavlněnými látkami, pšenicí, kokou, vínem, kukuřicí, cukrem a dalšími, následně pak se stříbrem, rozsah výroby a specializace určovaly zejména aglomerace Limy a Potosí (dnes na území Bolívie) jakožto dvě klíčová města udávající impulsy ekonomice celého místokráľovství (Roedl, B., 2007, s.84-85).

První zásah do koloniální struktury země v 18.století, kdy se k moci dostávají ve Španělsku Bourboni, bylo zrušení dříve zmiňovaných *encomiend*. Nástupcem této instituce se staly soukromé latifundie. Později se tento způsob fungování ukázal jako neefektivní, což

znemožňovalo zvýšení státních příjmů, a tak nápravu měla přinést územní reforma se systémem takzvaných *intendantur*, který byl v Peru zaveden v roce 1784 a spočíval v tom, že intendant, vojenští velitelé, kteří dohlíželi na vybírání daní, nepodléhali místokráli, ale přímo koruně a měli za úkol zajistit výkonnou moc v lokální správě (Roedl, B., 2007, s.101-113).

Dále se pak objevovaly snahy o podkopání moci místokrálovství, poslední místokrál, který byl schopen ještě suverénně vládnout, byl J.F. de Abascal y Sousa, do roku 1816, jeho nástupci už jen marně čelili revoluci.

Dne 20.8.1820 odplulo dobýt Peru přes čtyři tisíce argentinských a chilských vojáků. O rok později vyhlásilo hnutí vedené argentinským generálem San Martínem **nezávislost** a zřídilo na území Peru nový stát – Peruánskou republiku. Až v roce 1824 však došlo k definitivnímu vypuzení španělských vojáků, které zapříčinil venezuelský generál Simon Bolívar bitvami u Junínu a Ayacucho (Historia del Perú, nedatováno). Padla tak poslední koloniální vláda v Jižní Americe a započala éra republik. Republika z počátku vyrůstala na dezolátních základech, jen obtížně se začala formovat národní identita a občané zůstali značně diferenciováni dle rasy či společenského postavení. Za těchto okolností byla vytvořena konfederace Peru a Bolívie, fungující mezi lety 1836-1839, která byla posléze rozpuštěna v bitvě u Yungay v boji proti armádě z Chile. Spory mezi jednotlivými vůdci země trvaly až do ustavení první ústavní vlády generála Ramóna Castilly, významné osobnosti peruánského 19.století, kterému se podařilo restrukturalizovat stát, zrušil otroctví, zřídil systém všeobecného vzdělávání a následně pak ekonomika Peru prodělala radikální transformaci plynoucí z těžby guána⁴ a ledku (Roedl, B., 2007, s.194-201). Do této doby ovšem Španělsko nezávislost Peru neuznávalo, proto roku 1865 obsadilo ostrovy Chíncha, což si peruánská vláda vyložila jako válku a sousední Chile i Ekvádor a Bolívie se rozhodly Peru pomoci s obranou. Španělsko z tohoto konfliktu vyšlo jako poražené a o 5 let později zprostředkovaly Spojené státy mezi protivníky příměří a v roce 1879 Madrid oficiálně uznal nezávislost Peru.

První civilní prezident země, Manuel Pardo (1872-1876) pokračoval v reformách, ale jeho postavení znesnadňoval pokles cen ledku a náklady na tzn. Tichomořskou (ledkovou) válku v letech 1879–1883, ozbrojený konflikt o bohatá ložiska ledku v peruánské a bolivijské severní části pouště Atacama, ve které Chile porazilo koalici Peru a Bolívie. Roku 1889 se proto země ocitla ve finančním úpadku (Hunefeldt, C., 2004, s. 136–150).

⁴ **Guáno** je fosforečné přírodní hnojivo, trus mořských ptáků, které bylo hojně vyváženo do Evropy i USA.

Koncem 19.století vznikají dvě politické strany – *Partido Civil*, občanská strana a *Partido Demócrata*, strana demokratická, ze které vzešel N. de Piérola, jehož vláda je považovaná za počátek demokratické éry a politické stability (Roedl, B., 2007, s. 205-208).

V prvních dvou desetiletích 20.století rychle vzrůstal peruánský export, svého vrcholu dosáhl během první světové války. Posléze získal zcela jinou skladbu, zdůraznil se vývoz cukru, bavlny a vlny, rozvíjela se i těžba mědi, jelikož po válce značně klesla poptávka po ledku. Země bojovala s rostoucími sociálními problémy, chudobou a hospodářskou závislostí. Další zásadní otázkou byla pozemková reforma, která by skoncovala s nerovnoměrnou distribucí a neefektivností v oblasti využití zemědělské půdy. Tyto otázky se staly hlavními tématy pro politickou debatu.

Převzetí úřadu v roce 1919 Augustem Lequíou ukončilo sérii aristokratických vlád. Jeho jedenáctiletá vláda – takzvané *ocenio* – se stala osobní diktaturou. Lequíova vláda poznamenala vývoj země na celé 20.století tím, že otevřela cestu k hegemonii severoamerického kapitálu. Pod vlivem událostí ve světě vznikly v Peru dvě nové levicové politické strany – *Alianza Popular Revolucionaria Americana* (APRA, Lidová revoluční americká aliance) založená vůdcem R. de la Torre v roce 1924, v té době ovšem ilegální, a *Partido Comunista del Perú*, Komunistickou stranu Peru. Obě tato hnutí byla nepřátelsky zaměřená proti kapitalismu a imperialismu Spojených států a podporovala myšlenky proindiánského hnutí, takzvaného indigenismu. Lequíova vláda skončila roku 1930 lidovým převratem Luise M. Sáncheze Cerra, který zahájil období vojenských vlád. Na politickém dění se stále ve větší míře podílela lidová hnutí-APRA nebo Komunistická strana Peru. Ve volbách roku 1939 byl zvolen prezident Manuel Prado y Ugarteche, jehož vláda opírající se o armádu již kolísala mezi diktaturou a umírněnou demokracií. Následné období nestability skončilo roku 1948 vojenským převratem Manuela Odríi, který vykonával prezidentský post do roku 1956. Roku 1962 se moci chopila armáda a o rok později uspořádala nové volby, ve kterých zvítězil F. Belaúnde Terry s demokratickou vládou, která usilovala o státní zásahy do ekonomiky a agrární reformu (Roedl, B., 2007, s. 211-221).

Politická krize v šedesátých letech dává prostor pro další převrat, tentokrát vedený generálem Juanem Velascem Alvaradem. Toto dvanáctileté období označované jako *Revoluční vláda ozbrojených sil* se neslo ve znamení masivního zestátnění, zejména zahraničních podniků v sektoru těžby, a zemědělské reformy, která dle zákona vyvlastňovala zemědělský pozemkový majetek nad 150 hektarů na pobřeží a nad 35-65 hektarů v síře. Co se týká zahraniční politiky, Peru v této době iniciovalo založení Andského paktu a spolupracovalo se zeměmi třetího světa.

Skrz stále větší zadlužení se stát dostával na pokraj ekonomické krize, která pokračovala i v osmdesátých letech, a tak v podmínkách slábnoucího státu vzrůstaly sociální nepokoje a násilí, reakcí na to byl vznik teroristické skupiny zvané **Světlá stezka**, která v následujících letech podnikala operace nejen proti bezpečnostním složkám státu, ale i civilnímu obyvatelstvu. S obdobnými postoji a zaměřením operovalo také **Revoluční hnutí Tupac Amaru**.

Volby v roce 1985 probíhaly téměř na pokraji občanské války a slabou pravici tak porazila s 53 % hlasů APRA. Novým prezidentem se stal Alan García Perez, jehož hospodářská politika, inspirovaná keynesiánstvím, měla v prvních dvou letech velký úspěch. Poté se však ohlásil konec této prosperity, průmysl začal stagnovat, krize dosáhla nejhorší úrovně, přidal se nedostatek potravin a další nárůst teroristických útoků, stejně jako vzrůstající obvinění z porušování lidských práv, a tak vláda A. Garcíi skončila v krvavém chaosu. Krátce před volbami v 90. letech se na politické scéně objevuje Alberto Fujimori, pocházející z rodiny japonských přistěhovalců, zakládající stranu *Cambio 90* (Změna 90). Ačkoliv nebyl očekávaným vítězem voleb v roce 1990, získal sympatie a většina obyvatel Peru se s ním identifikovala. Přestože v dubnu roku 1992 skoncoval rozpuštěním parlamentu, pozastavením platnosti ústavy a domácím vězením pro některé opoziční politiky, dokázal zásadně zlepšit ekonomiku státu, definitivně porazit teroristy, prosadit zrušení státních subvencí a cenové kontroly, liberalizovat import a zprivatizovat podniky stát zatěžující. Roku 2000 byl v dalších volbách, údajně zmanipulovaných, znovu zvolen, ale přes následné skandály týkající se korupce, které vyšly na povrch, ztratil podporu armády, USA i Organizace amerických států a odjel do Japonska, odkud ohlásil svou demisi. (Roedl, B., 2007, s. 224-230). Peruánské úřady na něj vydaly zatykač za zločiny proti lidskosti. Počet obětí násilí teroristických skupin a vládních jednotek dosáhl v letech 1980-2000 přes 70 000 Peruánců (*Comisión de la Verdad y Reconciliación del Perú*, 2003). Ekonomika Peru se dostává z krize s nástupem vůdce opozice Alejandro Toledem, prvním indiánským pravicovým prezidentem Peru, který byl v roce 2006 vystřídán znovu zvoleným Alanem Garcíou, v roce 2011 prezidentem Ollanta Humalou a v roce 2016 současným prezidentem Pedrem Pablem Kuczynskim.

2.2 Hospodářská situace

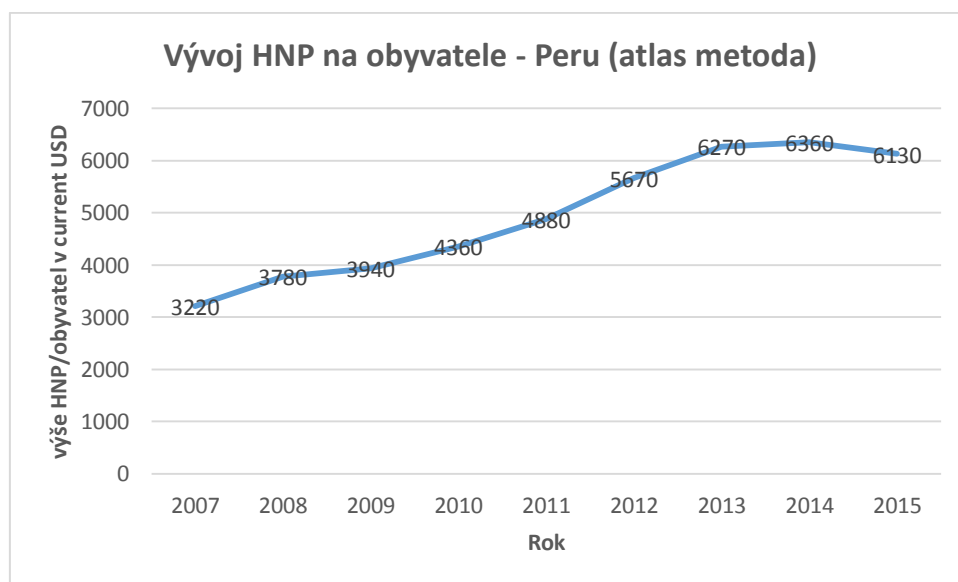
Jak jsem již zmínila v teoretické části, hospodářská pozice státu je klíčovým faktorem jeho zahraniční politiky. Z tohoto důvodu je třeba zmínit důležité prvky peruánské ekonomiky, které

jsou pak spojeny s takzvanou ekonomickou diplomacií, v dnešní době zásadním prostředkem zahraniční politiky.

Pro tuto kategorizaci zemí lze vycházet z dat Světové banky, která dělí jednotlivé státy dle hrubého národního příjmu (HNP) na obyvatele. Podle dané výše HNP na obyvatele lze každou zemi klasifikovat do jedné ze tří následujících skupin: ekonomika s nízkými příjmy, se středními příjmy, kde můžeme dále rozdělit země s nižšími středními a vyššími středními příjmy a země s vysokými příjmy. V mé práci budu vycházet z dat Světové banky pro rok 2015, z čehož vyplývají země s nízkými příjmy jako takové, jejichž HNP na obyvatele je rovno nebo nižší než 1,000 amerických dolarů, země s nižšími středními příjmy se pohybují v rozmezí 1,030 až 4 089 amerických dolarů, země s vyššími středními příjmy mají HNP na obyvatele v rozmezí 4,090 až 12 475 USD a do kategorie zemí s vysokými příjmy řadíme země s HNP na obyvatele nad 12 475 amerických dolarů (The World Bank, 2017a).

S výší HNP na obyvatele (kurzově určeného) v roce 2015 6 130 USD se tak Peru řadí mezi státy s vyššími středními příjmy, vývoj peruánského HNP na obyvatele od roku 2007 pak znázorňuje následující graf:

Graf č.1

Zdroj: The World Bank Data, 2017b, vlastní zpracování

Peruánská ekonomika je historicky ovlivněna svými geografickými podmínkami. Odlišné klimatické zóny umožňují jak kvalitní zemědělství, tak těžbu plynoucí z velkého nerostného

bohatství země a přítomnost Tichého oceánu pak umožňuje i komerční rybolov. Peru je světově druhým největším producentem stříbra a třetím největším producentem mědi. Vývoj peruánské ekonomiky mezi roky 2009-13 zaznamenal průměrný růst o 5,6 % se stabilním měnovým kurzem i nízkou mírou inflace, která právě v roce 2013 téměř přesně odpovídala centrální bankou plánované úrovni. Tento růst byl zapříčiněn zejména vysokými světovými cenami kovů a nerostů a jejich následným exportem, který představuje téměř 60 % exportu celkového. V následujících dvou letech se růst zpomalil, jelikož ceny těchto komodit na světovém trhu klesly. I přes to, že má země silné makroekonomické ukazatele, je velmi zranitelná právě kvůli velké závislosti na výkyvech světových cen vyvážených komodit a dovozu potravin (CIA, 2017).

Výrazná expanze spojená s peněžními transfery a dalšími programy pomohly velmi zásadně redukovat míru chudoby v zemi, která od roku 2002 klesla téměř o 28 procent. Nicméně problematika nerovnosti v zemi stále přetrvává stejně tak jako špatná kvalita infrastruktury, která ztěžuje ekonomický pokrok v nepobřežních částech země.

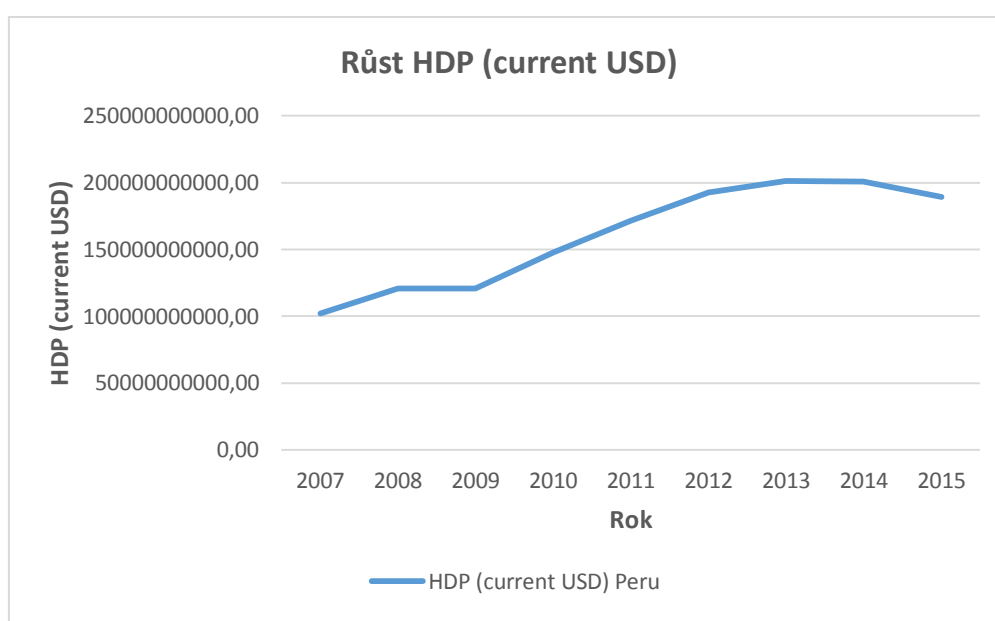
Od roku 2006 pokračuje Peru s politikou volného obchodu, podepsalo obchodní dohody s USA, Kanadou, Singapurem, Čínou, Koreou, Mexikem, Japonskem, Evropskou unií, Evropským sdružením volného obchodu, Chile, Thajskem, Costa Ricou, Panamou a Venezuelou a uzavřelo jednání s Guatemalou a připojilo se k Transpacifickému partnerství, stejně tak jako započalo obchodní jednání s Hondurasem, El Salvadorem, Indií, Indonésií či Tureckem. Dále pak Peru uzavřelo obchodní pakt s Chile, Kolumbií a Mexikem nazvaný Pacifická aliance, jehož záměrem je prohloubení regionální integrace a podniknutí dalších kroků k zajištění volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu. Od doby, kdy vešla v platnost dohoda o podpoře obchodu mezi USA a Peru, v roce 2009, se celkový mezinárodní obchod mezi těmito dvěma státy zdvojnásobil. USA je také druhým největším dovozním i vývozním partnerem Peru hned po Číně, která je s více než dvaceti procentním podílem na prvním místě v obou kategoriích (Peru Economy 2017, 2017).

Peru jakožto exportní země je závislá především na přírodních zdrojích. Hlavní podíl představují minerály a následně zemědělské produkty. Nízká úroveň průmyslové výroby pak vede k nízké úrovni vývozu produktů s přidanou hodnotou. Hlavní exportní komodity v roce 2015 byly měď, stříbro, zlato, zinek a zpracované zemědělské produkty. Peruánské zemědělství je zaměřeno především na artyčoky, avokádo, kávu, kakao, bavlnu, cukrovou třtinu, rýži, brambory, citrusy, banány, jablka, koku, rajčata či merlík čilský. Všechny tyto položky představovaly více než polovinu celkového peruánského vývozu. Oproti tomu mezi

dováženými komoditami nalezneme ty, které není Peru schopné zajistit, tradičně jsou to stroje pro těžbu nerostných surovin, pohonné hmoty a produkty chemicko-farmaceutického průmyslu (Peru Economy 2017, 2017).

V roce 2015 dosáhlo HDP Peru výše 189,1 miliardy, to se téměř z poloviny generuje v metropolitní oblasti Limy. Vývoj za posledních 8 let je patrný na grafu č.2. Ačkoliv oproti minulému roku znamená tento výsledek mírný pokles, hlavní složkou (téměř 60 %) i nadále zůstává sektor služeb, dále pak průmysl s téměř 35 % a nejmenší složkou je zemědělství, představující zhruba 7 %.

Graf č. 2

Zdroj: The World Bank Data, 2017c, vlastní zpracování

Dle reportu Mezinárodního měnového fondu z roku 2014 obsadilo Peru první místo z celé Latinské Ameriky v rámci přímých zahraničních investic na procento HDP, s číslem 28,3 % (Post,C., 2015). V roce 2015 pak byla odhadovaná míra nezaměstnanosti v Peru na úrovni 5,2 %, je ale třeba si uvědomit, že reálná míra nezaměstnanosti bude vyšší, jelikož se vychází pouze z dat dostupných z metropolitních oblastí. S tím souvisí i počet obyvatel žijících pod hranicí chudoby, který odpovídá podle dat Světové banky pro rok 2015 21,8 procentům, což je číslo poměrně vysoké, nicméně od roku 2004 kleslo z 58,7 % a daří se ho postupně snižovat (The World Bank, 2017d).

2.3 Geografická poloha

Geografická poloha každého státu představuje velmi zásadní faktor při tvorbě státní zahraniční politiky. Dle této polohy je každý stát přesně vymezen, stejně tak jako mu jeho poloha v podstatě určuje postavení v mezinárodním společenství a je proto pro stát klíčová.

Peruánská republika, španělsky Perú či kečuánsky Piruw, je stát ležící na severozápadě Jižní Ameriky, který sousedí s Brazílií, se kterou má nejdelší hranici, s Chile naopak nejkratší a dále Kolumbií, Bolívií a Ekvádorem. Je třetí největší latinskoamerickou zemí s celkovým povrchem zahrnujícím i malé ostrůvky na pobřeží 1 285 216 km² (CIA, 2017b). Podle dat Světové banky z roku 2015 mělo Peru 31,376,670 obyvatel, roční přírůstek dosahoval čísla 1,3 a hustota zalidnění odpovídala 25 obyvatelům na kilometr čtvereční (The World Bank, 2017e). Dle počtu obyvatel tak Peru v rámci Latinské Ameriky zaujímá 5.místo (The World Bank, 2017f).

Peruánská krajina je velmi různorodá, mění se od vyprahlých planin u tichomořského pobřeží po hory And a amazonský tropický prales. Lze ji proto rozdělit do tří oblastí, které se táhnou ze severu na jih. První z nich je takzvaná **La Costa**, pobřežní pás, který lemuje celé pobřeží Tichého oceánu od Ekvádoru až po Chile, kde pak přechází v poušť Atacama. Měří 2 269 km a jeho šířka dosahuje hodnot od 65 km až po 160 km a zahrnuje i přilehlé ostrovy Las Ballestas a Chincha. V některých částech pouštní krajiny nalezneme i úrodné oázy, které jsou zavlažovány andskými řekami. Většina nížiny je ovšem velmi suchá, a tak pouze 10 z celkových 52 řek pramenících v Andách má dostatečný objem na to, aby překonala poušť a dosáhla až k pobřeží. I tak se ale Costa stala ekonomickým centrem Peru (De Olarte de Torres-Muga, L., 2011).

Druhou oblastí je **La Sierra**, velehorské pásmo And, které se nachází paralelně na východ od pobřežních nížin. Sierra pokrývá přes 30 % země a její průměrná výška činí 3 360 m. Podél Andského pohoří se vyskytuje řada vyhaslých i činných sopek. Hlavním horským pásmem je Cordillera Occidental (Západní kordiléra), důležitá je též Cordillera Blanca s nejvyšším vrcholem země Huascaránem (6 768 m.n.m.), která se rozkládá ve středozápadní části Peru. Na jihu pak mezi západním s východním pásmem And nalezneme rozsáhlou plošinu *Antiplano*, jejíž větší část se nachází v Bolívii.

Poslední oblastí je **La Selva**, což je vnitrozemská oblast východních svahů And, které prudce klesají k severovýchodu a přecházejí do Amazonské nížiny s tropickými deštnými pralesy, španělsky selvas. Tato oblast sahá až k brazilským hranicím, dosahuje největší šířky 965 km na

severu a pokrývá okolo šedesáti procent povrchu Peru. (De Olarte de Torres-Muga, L., 2011). Ačkoliv má Peru skoro třikrát více obyvatel než Česká republika, je hustota obyvatelstva velmi nízká. Většina obyvatel žije v pruhu při pobřeží Tichého oceánu, oproti tomu rozsáhlá oblast amazonských pralesů je domovem jen zhruba deseti procent obyvatel.

I přesto, že leží Peru na pobřeží Tichého oceánu, je téměř 75 % země odvodňováno do oceánu Atlantského. Peru má tři hlavní povodí – první zahrnuje kolem 50 toků pramenících v horách, druhé povodí na severovýchodě země tvoří přítoky řeky Amazonky a třetí pak zahrnuje jezero Titicaca na hranici s Bolívií a jeho přítoky. Toto jezero je nejvýše položenou vodní nádrží s pravidelnou lodní dopravou na světě. Řeky ústící do Tichého oceánu jsou vyživovány srážkami, ve vyšších polohách pak ledovci. Průtoky řek záviselých na srážkách jsou ovlivňovány obdobím sucha a dešťů. Mezi důležité toky patří Chira pramenící v Ekvádoru, pak Piura, Chancay, Rimac-na jejímž ústí byla vybudována Lima, hlavní město země, nejdůležitější řekou ale zůstává Amazonka, jejíž délka 6 400 km a ohromná vodní plocha jejího toku ji staví na první místo na světě. Stejně tak je pro Peru důležitá námořní doprava, která vzhledem k pobřežní poloze státu představuje pro Peru důležitý faktor ekonomiky.

Co se týká ohrožení přírodními jevy, je Peru kromě aktivní sopečné činnosti ohrožováno také zemětřeseními, potopami, tsunamy či sesuvy půdy. Nejaktivnějším vulkánem země je *Ubinas*, který eruptoval naposledy v roce 2009 (CIA, 2017b). K pěstování zemědělských plodin se na peruánském území využívá zhruba 3, 1 %. Avšak je potřeba si uvědomit, že rozsáhlá deforestace, desertifikace a následné sesuvy půdy zhoršují její další využívání (CIA, 2017b). Na druhou stranu, o ochranu přírodního bohatství země se stará od roku 1990 Národní systém státem chráněných oblastí SINANPE. Vznikla mapa zachování přírodního a kulturně historického dědictví. Existuje množství chráněných přírodních oblastí, které jsou dále tímto systémem rozděleny – 14 národních parků, 15 národních rezervací, dále národní lesy, chráněné lesy, komunální rezervace apod. Celková plocha chráněného území tak představuje okolo 10 % celkové rozlohy země (El SINANPE, nedatováno).

2.4 Politický systém

Peru je prezidentská republika, kde hlavou státu i vlády je prezident a je tak zároveň hlavním tvůrcem zahraniční politiky, za kterou je plně zodpovědný. Podle ústavy hovoříme o unitárním státu se zastupitelskou decentralizovanou⁵ demokracií, kde je moc, obdobně jako v České republice, rozdělena do tří složek na moc výkonnou, představovanou vládou, zákonodárnou, která je dána parlamentem a mocí soudní, která je nezávislá na obou předchozích složkách.

Hlavním představitelem **výkonné moci** je prezident, který je zároveň i předsedou vlády. Je volen přímo na funkční období pěti let, přičemž k jeho zvolení je nutná absolutní většina hlasů. Společně s funkcí prezidenta jsou voleni i dva viceprezidenti, kteří hlavu státu zastupují v době jeho nepřítomnosti. Stejně jako v některých sousedních státech není možné dle 112. článku peruánské ústavy být znovuzvolen do funkce prezidenta ve dvou po sobě jdoucích obdobích. *Prezident definuje vládní politiku a spravuje národní bohatství, vyhláší prezidentské i parlamentní volby, jmenuje a odvolává prvního ministra a na jeho návrh a s jeho souhlasem potom i jednotlivé ministry. Má výhradní pravomoci v zahraniční politice a obraně a právo udělit milost či vyhlásit amnestii.* (Němec, J. a kol., 2006, s.296-297). Prezident republiky má zákonodárnou iniciativu, může dále vrátit již přijatý návrh zákona zpět do Kongresu. Prezident má právo veta, ale jeho veto může být absolutní většinou všech poslanců přehlasované. Z hlediska vztahu k zahraničí je nejdůležitější pravomocí rozhodování o nasazení ozbrojených sil v zahraničí. Dále pak definuje zásady a cíle zahraniční politiky, jmenuje velvyslance a další reprezentanty Peru v zahraničí. Prezident republiky může se souhlasem vlády (a po informování Kongresu) dekretem vyhlásit výjimečný či válečný stav. Zatímco výjimečný stav se používá relativně často v souvislosti s nepokoji, terorismem či stávkami v zemi, je vyhlášen na 60 dnů a orgánům státu je dovoleno omezení nebo pozastavení některých ústavních práv, válečný stav je logicky méně obvyklý, vyhláší se na období 45 dnů a jeho důvodem může být napadení státu či válečná situace a nedochází při něm k žádnému omezování ústavních práv. Druhou částí výkonné moci je pak vláda, *Consejo de Ministros*, která se skládá z 15 ministerstev a prvního ministra. Dále je povinností všech ministrů se na žádost Kongresu dostavit k parlamentní interpelaci (Němec, J. a kol., 2006, s.297-298).

⁵ Přestože ústava definuje demokracii jako decentralizovanou, dle autorky Lenky Pospíšilové (kolektiv J. Němce) se v praxi jedná o systém výrazně centralistický.

Jednokomorový Kongres⁶ pak představuje **moc zákonodárnou**, je tvořen 120 poslanci volenými na funkční období stejně dlouhé jako je období prezidenta republiky - 5 let. Jeho hlavní funkcí je zákonodárná činnost a kontrolní činnost ve vztahu k výkonné složce moci. *Kongres požívá správní autonomie (sám si určuje svůj jednací řád), ze svého středu volí zástupce do Stále komise. Má právo zahájit řízení ohledně jakékoli věci ve veřejném zájmu* (Němec, J. a kol., 2006, s.299). Důležité postavení zaujímá zmíněná Stálá komise, jelikož tento orgán krom funkcí mu stanovených ústavou vykonává v případech, kdy parlament nezasedá, dočasně zcela jeho funkce. Počet jejích členů nepřesahuje 25 % počtu poslanců a složení odpovídá zastoupení stran v parlamentu. Kongres zároveň schvaluje mezinárodní smlouvy jakožto součást právních norem státu, pokud se týkají lidských práv, národní svrchovanosti, integrity státu či národní obrany, je nutný podpis prezidenta republiky. V ostatních oblastech je ratifikuje prezident sám bez účasti kongresu. Kongres dále uděluje souhlas s výjezdem prezidenta do zahraničí a vyslovuje důvěru či nedůvěru vládě (Němec, J. a kol., 2006, s.300).

Soudní moc Peru je v rukách soudních orgánů, nejvyšším z nich je Nejvyšší soud sídlící v Limě, *Corte Suprema de Justicia*, dále pak vrchní soudy na úrovni krajů, soudy první instance na úrovni provincií a smírčí soudy v jednotlivých distriktech (tamtéž-Němec, J. a kol., 2006, s.300).

Teritorium Peru je **administrativně rozděleno** na regiony, 25 departamentů, 195 provincií a 1828 distriktů, přičemž na každé organizační úrovni je autonomní výkonný orgán. Region je dle peruánských úřadů územně správní jednotkou, která se ve své podstatě shoduje s departamenty, zvláště se navíc vyčleňuje region Callao a Lima. Regionální vlády disponují jak správní, tak politickou i ekonomickou samostatností ve věcech svého zájmu. Jsou složeny z Rady jakožto legislativního a kontrolního orgánu, dále prezidenta představujícího výkonnou složku a koordinační Regionální rady. Regionální vláda schvaluje plán regionálního rozvoje, hlasuje o svém rozpočtu, spravuje svůj majetek, podporuje investice atd. a v neposlední řadě má zákonodárnou iniciativu.

Jak jsem již zmínila v poznámce č. 5, v praxi se stále jedná o systém výrazně centralistický, proto byl na začátku tohoto století zahájen proces decentralizace, zahájena činnost Národní rady decentralizace a dochází tak k postupnému přenášení pravomocí. Stejně tak vznikl s novou ústavou z roku 1993 i speciální fond, *Fondo de Compensación Municipal*, díky kterému je

⁶ Jednokomorový parlament je v Peru od přijetí nové ústavy v roce 1993, hlavním důvodem pro tuto změnu bylo urychlit legislativní proces.

určité minimum prostředků vypláceno všem (i oblastem s nízkým počtem obyvatel, ale vysokým stupněm chudoby), kteří dříve neměli nárok. (Němec, J. a kol., 2006, s. 306-307).

3 Zahraniční vztahy Peru s vybranými sousedními státy

Peruánské ministerstvo zahraničních věcí uvádí jako své hlavní poslání podporu, ochranu a obranu peruánských zájmů a zájmů obyvatelstva Peru v mezinárodním systému. Je to nejdůležitější nadnárodní orgán, který je odpovědný za oficiální vhodnou prezentaci země ve světě ať už v oblasti politické, ekonomické, kulturní či diplomatické a konzulární. Stejně tak uvádí, že Peru je rozvíjející se regionální mocnost, jehož zahraniční politika, založená na demokratických hodnotách a mezinárodním právu zemi přeměnila ve vlivného hráče Latinské Ameriky v projednávání základních témat mezinárodní agendy. Hlavní cíl peruánské zahraniční politiky v rámci Latinské Ameriky je jednoznačně posílení vztahů se sousedními zeměmi a zeměmi v regionu a prohloubení regionální integrace, a to zejména kvůli tomu, že se jedná o jeden ze základních mechanismů pro hospodářský a sociální rozvoj. Zatímco dříve se koncept zahraniční politiky orientoval zejména na cíle ekonomického či obchodního charakteru, v posledních letech se oblast zájmů rozšířila prakticky do všech dimenzí státních aktivit, které ovlivňují život obyvatelstva, jako jsou projekty zahrnující zdravotnictví, vzdělávání, kulturu či ochranu životního prostředí (Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, nedatováno-a).

Peru má navázané diplomatické styky skrz 139 misí v zahraničí, kromě 59 rezidentních ambasád také skrz množství konzulátů a stálých misí u mezinárodních organizací. Skrz ambasády se Peru prezentuje v jednotlivých zemích a jsou tak prostředkem pro zastupování a prezentování státních zájmů v dané cizí zemi.

Směřování peruánské zahraniční spolupráce a politiky má na starosti zejména Peruánská Agentura pro mezinárodní spolupráci (*Agencia Peruana de Cooperación Internacional-APCI*), jejímž hlavním úkolem je podporovat nadnárodní spolupráci ve prospěch Peru, dále také bojovat proti chudobě a sociálním nerovnostem ve společnosti a zkvalitňovat lidské schopnosti a příležitosti směřující k celkovému rozvoji země (Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, nedatováno-b).

3.1 Politicko-ekonomické vztahy s Kolumbií

Kolumbie jakožto sousední stát, sdílící s Peru hranici měřící okolo 1600 km, patří mezi hlavní partnery Peru v regionálním prostředí. Kromě geografického kontextu a historického pouta si obě země vytvořily sdílené zájmy v politice, ekonomice, obchodu i kultuře. I přesto, že kvůli územním sporům ve 30. letech státy dokonce přerušily diplomatické styky (1933), se díky politické vůli a odhodlání bývalých prezidentů dostaly do období harmonie a hledání konstruktivních sousedských vztahů. Navíc jsou v dnešní době i strategickými partnery, jejichž bilaterální jednání je založeno na hluboké integraci a dále pak udržují aktivní účast v poradenských mechanismech a sdílí společný zájem prohlubovat integraci v Andském společenství, Unii jihoamerických národů či Společenství latinskoamerických a karibských států. **Politická bilaterální spolupráce** je postavena na takzvaném *Gabinete Binacional*, Vládním dvoustranném kabinetu, mechanismu s vysokou úrovní politického dialogu, jehož hlavním úkolem je harmonizovat jednotlivé politiky a projekty spolupráce orientované na zlepšování kvality života obyvatel obou států a zaručení bezpečnosti v oblastech společné hranice. Konkrétně se pak rozdělily společné zájmy obou států do 4 oblastí, které se budou v rámci kabinetu řešit: Oblast vlády, sociálních otázek a udržitelného rozvoje, druhá Oblast obchodu, hospodářského rozvoje a turismu, třetí Oblast bezpečnosti a obrany a čtvrtá Oblast hraničních otázek (Embajada de Colombia en Perú, nedatováno).

V roce 2014, 30. září, se v Iquitos konal první kabinet, v jehož rámci se sepsalo 11 témat, které bylo konkrétně třeba řešit: ochrana žen a zranitelné populace, spolupráce ve vědeckých inovacích, boj proti odcizení mobilního zařízení, ochrana lesních zdrojů a planě rostoucí fauny, posílení národních systémů řízení rizika, technická spolupráce v oblasti vody a základního sanačního zařízení, oblast těžby, modernizace státu jako takového a kvalitní vlády, vhodné praktiky pro zvýšení zaměstnanosti a spolupráce v rámci sportu a vzdělávání. Obecně tedy bylo cílem zdynamizovat sdílenou agendu, zharmonizovat dvojstranné taktiky a povzbudit sektorovou spolupráci, zejména v oblasti rozvoje projektů týkajících se sociálního zahrnutí obyvatelstva a hraničních amazonských úseků obou zemí. Druhý vládní kabinet se konal 30.10.2015 v Medellínu a umožnil posílit rozsáhlou a dynamickou bilaterální agendu, která zahrnovala různorodé projekty spolupráce v sociální, vzdělávací či zdravotní oblasti stejně tak jako oblast bezpečnosti, obrany a ochrany a mnohé další (Cancillería de Colombia, 2017). Třetí vládní kabinet se konal 27.1.2017 v Arequipě, poprvé za účasti současného prezidenta Peru P.P. Kuczynského, jehož hlavními výstupy byly spolupráce v oblasti zavlažování venkovských zón,

podpora středních a malých firem obou zemí a humanitární „odminování“, spočívající v hledání a likvidaci nevybuchlých min. (Cancillería de Colombia, 2017b).

Jedno z vůbec nejdůležitějších témat zahraniční politiky, kterým se obě země důkladně zabývají, je sociální rozvoj a integrace hraniční zóny, pro které Kolumbie s Peru vytvořily sérii dvojnárodnostních komisí, které se soustředí na blaho v této zóně, mezi které patří Komise pro peruánsko-kolumbijské sousedství a integraci vytvořena v roce 1994, Stálá společná komise pro hraniční kontroly Peru a Kolumbie (COMPERIF) a Dvojnárodnostní hraniční komise⁷. Stejně tak se obě země společně snaží bojovat proti organizovanému zločinu jak ve Společné komisi proti drogám, tak i v rámci regionálních organizací jako je Andské společenství či Unie jihoamerických národů, o kterých bude řeč později. V roce 2007 se též ustanovil důležitý Mechanismus pro dialog a politickou koordinaci 2+2, který tvoří ministři obrany a ministři zahraničí obou zemí a zabývá se zejména problematikou společné bezpečnosti a obrany (tamtéž-Cancillería de Colombia, 2017a).

Co se týče **ekonomické spolupráce** zmiňovaných zemí, obchod mezi Peru a Kolumbií je založen na Rozhodnutí 40 Cartagenské smlouvy⁸, aby se zabránilo dvojímu zdanění mezi členskými státy této Dohody a na Dohodě o podpoře a vzájemné ochraně investic, která je platná od 21.3.2004. Proto v posledních letech došlo k radikálnímu nárůstu obchodu mezi oběma státy, kdy mezi lety 2004–2008 vzájemný obchod vzrostl o 94 %, ačkoliv v roce 2009 došlo k poklesu kvůli světové finanční krizi. Od konce roku 2010 se situace opět zlepšila, jak dokazuje následující tabulka:

Tabulka č. 2

Vývoj exportu a importu z Peru do Kolumbie (v milionech dolarů)									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vzájemný obchod	1 060	1136	1446	1602	2005	1643	2118	2514	2467
Export	273	359	492	613	719	688	787	1048	896
Import	787	777	954	989	1286	957	1331	1466	1571
Obchodní bilance	-514	-416	-462	-376	-567	-272	-544	-418	-675

Zdroj: *Secretaria General de Comunidad Andina*, 2013, vlastní zpracování

⁷ *Comisión de Vecindad e Integración Colombo – Peruana, la Comisión Mixta Permanente de Inspección a la Frontera Colombo Peruana (COMPERIF), la Comisión Binacional Fronteriza.*

⁸ *La Decisión 40 del Acuerdo de Cartagena – pro státy Peru, Kolumbií, Ekvádor a Bolívii.*

Lze tedy dodat, že export z Peru do Kolumbie do roku 2009 poměrně výrazně rostl a stejně tak se i export z Kolumbie do Peru od roku 2005 každým rokem (kromě roku 2009) zvyšuje, což můžeme pozorovat i na vývoji záporné obchodní bilance Peru. Co se sektorů týká, největší boom zaznamenal zemědělský sektor se 43 %, nejvíce zemědělsko-dobytkářská a dřevozpracovatelská sekce, poté benzín, oleje a deriváty a kov-zpracovatelský průmysl. V oblasti netradičního exportu, který představuje 86 % z exportu celkového, vynikají chemické produkty a produkty z železo-oceli. To určuje, že se Kolumbie nachází na desáté příčce jako cílový trh, kam putuje peruánský export a na šestém místě jakožto dovozce statků a služeb do Peru (Novak, F., Namihas, S., 2011, s.43-44). Jako hlavní produkty exportu do Kolumbie lze označit měděné dráty a měděnou produkci, ryzí zinek, výživové přípravky pro zvířata, pneumatiky pro autobusy, rybí mouku, dřevo, látky a oblečení, nápoje a mnohé další. Oproti tomu mezi hlavní složky peruánského importu patří ropné deriváty, cukrová třtina, léky, pleny, kosmetické pomůcky, polypropylen, oleje a petroleje apod. (Novak, F., Namihas, S., 2011, s. 45). Dále je potřeba zmínit, jak již bylo nastíněno u tabulky č.2, že obchodní bilance Peru s Kolumbií je permanentně záporná, tudíž aby došlo ke zlepšení situace a zvýšení exportu ze země, je třeba zlepšit kvalitu peruánské produkce a více diverzifikovat exportní nabídku. Pro podporu zmíněného vznikla v roce 2009 organizace Peruánsko-Kolumbijská Rada pro integrační a investiční činnost⁹, jejímž hlavním úkolem je posilovat a podporovat obchodní návrhy, které ulehčí vzájemné obchodování, povzbuzovat vzájemné investiční příležitosti a obecně zlepšit a zjednodušit přístup peruánských produktů na kolumbijský trh. Konkrétně lze pak zmínit např. prohloubení námořní dopravy mezi přístavy Callao a Buenaventura, zjednodušení udělování obchodních víz či prohloubení burzovní spolupráce (Novak, F., Namihas, S., 2011, s.45-46).

Investice mezi Peru a Kolumbií jsou regulované Úmluvou o podpoře a vzájemné ochraně investic¹⁰ z roku 1994 a jejich vývoj je konstantně kladný od roku 2000, jak demonstruje následující graf č.3. Mezi lety 2000 a 2009 došlo k nárůstu o téměř 900 %, což zapříčinilo, že Kolumbie obsadila sedmou příčku (kterou stále drží) mezi zeměmi s největším podílem investic v Peru. Mezi hlavní investory pak patří firmy jako CONTOURGLOBAL LATAM, a.s., do sektoru energií, TRANSMASIVO, a.s. do dopravního sektoru či ABBVIE SAS investující do průmyslu (ProInversión, 2016a).

⁹ *El Consejo Empresarial de Integración e Inversiones Peruano-Colombiano (CEPECO).*

¹⁰ *El Convenio sobre Promoción y Protección Recíproca de Inversiones.*

Graf č. 3

Zdroj: ProInversión, 2016b, vlastní zpracování

Investice Peru v Kolumbii jsou v posledních letech také rostoucí, což Peru přináší pátou pozici investora v Kolumbii po Brazílii, Chile, Venezuele a Uruguayi. Hlavními investičními celky jsou Bel Star v sektoru kosmetiky, Vinilam v sektoru stavebnictví nebo firma Sorin v chemickém průmyslu (Novak, F., Namihas, S., 2011, s.51-52).

3.2 Politicko-ekonomické vztahy s Brazílií

Brazílie je jakožto největší stát latinskoamerického kontinentu, představující 54,2 % celé jižní Ameriky, klíčovým partnerem Peru, což bylo očividné již od vzniku Peruánské republiky. Nicméně až v druhé polovině 20.století započalo prohlubování a zlepšování vzájemného vztahu, v podstatě až do roku 2003, kdy se finálně podařilo dosáhnout strategické aliance. Poté, co Brazílie s Peru dokázaly dosáhnout společného řešení sousedských otázek, které po dlouhé dekády limitovaly přeshraniční vztahy, započalo období, rokem 1910, kdy Brazílie pro Peru představovala důležitého partnera, a to v roli prostředníka a ochraňovatele během konfliktů v regionu. Ačkoliv mezi Brazílií a Peru navzájem konflikty neprobíhaly, jejich zájem ve společné spolupráci byl zpočátku velmi nízký. V následujícím období od 50.let 20.století však už spolu uzavřely obě země poměrně velké množství dohod týkajících se arbitráží, diplomatického práva, mezinárodního trestního práva, lodní dopravy či dohod v oblasti kultury

a jejich společné vztahy a orientace zahraničních politik se začaly vyvíjet obdobným směrem (Novak, F., Namihas, S., 2012, s.15-18).

V posledních letech dosáhlo Peru a Brazílie vysoké úrovně **politické spolupráce**, kdy v roce 2002 tehdejší ministr zahraničí Peru, Diego García Sayán, při své oficiálně návštěvě Brazílie podepsal společně s brazilským ministrem Mechanismus pro konzultaci a politickou koordinaci na úrovni ministrů zahraničí¹¹ jakožto instanci pro dvoustranný dialog a politickou spolupráci obou zemí. Dále došlo k podepsání Smlouvy o spolupráci v oblasti turismu, kdy se země zavázaly k posílení a rozšíření vztahů v rámci turismu směrem k podpoře vzájemných znalostí, historie a kultury, zjednodušení požadovaných cestovních dokladů, výměně zkušeností a materiálů v oblasti vyšetřování, k podporování vzájemných návštěv zástupců médií či cestovních kanceláří a spolupráce v rámci Světové organizace cestovního ruchu (Novak, F., Namihas, S., 2012, s.123-124).

Značná část spolupráce je založena na Deklaraci o ekonomické komplementaci (*Declaración de Complementación Económica*), díky které se obě země zavázaly zvýšit úsilí na podporu vzájemné hospodářské komplementace ve všech sektorech, a navíc že se Brazílie vynasnaží prohloubit spolupráci Peru i s dalšími státy integračního uskupení MERCOSUR¹², jehož je Brazílie důležitým členem. V roce 2003 pak došlo k oficiální návštěvě Brazílie, kde se vytvořila již zmíněná strategická aliance a kde došlo k podpoře přímého dialogu mezi prezidenty, stejně jako rozšíření spolupráce v oblastech obchodu, investic či boje proti chudobě v obou zemích. Další společná jednání se pak zaměřila i na ochranu amazonského pralesa.

Při **státních návštěvách** na nejvyšší úrovni, které jsou hlavním nástrojem společné zahraniční politiky obou států, se jen v roce 2006 sepsalo 13 zásadních mezinárodních dokumentů – 2 ministerská prohlášení, zakládající mimo jiné i Mechanismus pro dialog a politickou koordinaci 2+2 tvořen ministry obrany a zahraničí obou zemí a 11 bilaterálních smluv týkajících se mnohých oblastí společného zájmu. Jejich různorodost prokazuje reálný zájem Peru a Brazílie nejen na dodržování strategické aliance, ale také na snaze prohloubit a diverzifikovat oblasti jejího dosahu (Novak, F., Namihas, S., 2012, s. 123-140).

V roce 2011 došlo k prezidentským změnám v obou zemích, nový prezidenti Dilma Rousseff (Brazílie) a Ollanta Humala podepsali na oficiální návštěvě dohody zaměřující se na oblasti spolupráce zejména ve vzájemné podpoře ekonomik a sociálních programů, aby došlo ke

¹¹ *El Mecanismo de Consulta y Coordinación política a Nivel de Cancilleres.*

¹² MERCOSUR = *Mercado Común del Sur*, Společný trh Jihu, členy jsou Brazílie, Paraguay, Uruguay a Argentina.

snížení extrémní chudoby, stejně jako dodávání léků a potřebných medikamentů, dále v oblasti dopravy, telekomunikací, životního prostředí, zvýšení zaměstnanosti a hraniční integrace (Télam, 2013). Jak můžeme vidět, peruánsko-brazílské vztahy jsou založené na poměrně velmi vysokém počtu politických státních návštěv, z čehož lze vyvodit, že sousedské vztahy jsou v posledních letech na velmi dobré úrovni.

Dále je třeba zmínit, že se **ekonomická spolupráce** mezi Brazílií a Peru během vlády Alejandra Toleda (2001-2006) velmi výrazně rozšířila, vzájemný obchod během tohoto pětiletého období vzrostl o téměř 330 % z 555 milionů dolarů v roce 2001 na 2 400 milionu dolarů v roce 2006, což zapříčinila zejména strategická aliance. Posléze během druhé vlády Alana Garcíi (2006-2011) došlo k prohloubení strategické aliance a dalšímu nárůstu v oblasti společného obchodu, kdy z 2 400 milionu dolarů byla hodnota bilaterálního obchodu na konci jeho vlády 3 727 milionů dolarů (Novak, F., Namihas, S., 2012, s.152,187).

Co se týče smluvní podpory vzájemného obchodu, v roce 2005 podepsalo Peru s celým MERCOSUREm Dohodu o ekonomické komplementaci č.58¹³, jejímž hlavním cílem bylo ustanovit právní a institucionální rámec spolupráce a ekonomické integrace, vytvořit společnou zónu volného obchodu rozšířením a diverzifikací vzájemné obchodní výměny a snížením restrikcí stejně tak jako zvýšit a zesílit investování mezi státy. Následně pak došlo ještě k podpisu dohody Brazílie s Andským společenstvím, což obchodu mezi Brazílií a Peru výrazně pomohlo. Podle peruánské Obchodní komory dosáhl export v roce 2011 z Peru do Brazílie 1 267 milionů dolarů, což oproti roku předchozímu znamenalo nárůst o 33,7 %. V roce 2012 zaznamenalo Peru růst 1 407 milionů dolarů o 11 % oproti roku 2011. Další vývoj lze pozorovat v tabulce č.3. V roce 2012 byla Brazílie zemí MERCOSURu, která obdržela 85,6 % z peruánského exportu do zemí tohoto uskupení, což poukazuje na její výsadní postavení a zároveň největšího peruánského partnera ze Společného trhu jihu (Cámara de Comercio e Industria de Arequipa, 2013).

Tabulka č. 3

Vývoj exportu a importu z Peru do Brazílie (v milionech dolarů)												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
peruánský export	231,15	357,54	457,93	805,53	932,36	873,53	508,31	949,80	1 288,24	1 406,17	1 757,14	1 595,28
peruánský import	552,1	698,3	1 029,0	1 595,4	1 884,0	2 416,2	1 680,3	2 182,8	2 439,7	2 579,2	2 324,8	1 994,5
obchodní balance	-320,93	-340,76	-571,05	-789,82	-951,59	-1 542,71	-1 172,02	-1 232,97	-1 151,42	-1 173,00	-567,67	-399,18

Zdroj: Superintendencia Nacional de Aduanas y de Administración Tributaria – SUNAT, 2016, vlastní zpracování

¹³ Acuerdo de Complementación Económica N° 58.

Jak lze pozorovat v tabulce, import z Brazílie do Peru výrazně převyšuje export z Peru, tudíž má Peru opět zápornou obchodní bilanci, z čehož se dá vyvodit, že je zde ještě značný prostor pro vylepšení bilaterálních obchodních vztahů, zejména ze strany Peru, aby došlo k napravení vzniklého deficitu. Nicméně v roce 2014 byla Brazílie třetí největší obchodní partner Peru a obsadila pátou příčku jakožto cílový trh peruánského exportu. (Oficina de Comunicaciones y Protocolo de Ministerio de Comercio Exterior y Turismo, 2015). Konkrétní podoba vzájemného obchodu je založena zejména na peruánském vývozu v oblasti těžebního sektoru (především mědi), dále sektoru ropy a zemního plynu, chemickém, železo-zpracovatelském a textilním průmyslu, jinými slovy z více než 700 vyvážených položek více než 70 % tvoří právě měď, ropa a zemní plyn. V opačném případě importu do Peru se jedná zejména o dovoz kapitálových statků, stavebních materiálů, surovin a spotřebního zboží (Novak, F., Namihás, S., 2012, s.189).

Investice mezi zmíněnými zeměmi byly v devadesátých letech velmi nízké, avšak stejně jako vzájemný obchod se i investování zvýšilo při nástupu vlády A.Toleda v roce 2001 a následně pak i za vlády A.Garcíi. Nicméně skrz neexistenci povinnosti registrovat v Peru přesnou výši zahraničních investic jsou oficiální čísla v případě Brazílie obvykle o dost nižší než reálné investované částky. Co se týče brazilských investic do Peru, orientují se zejména do oblasti těžby, průmyslu, zpracování ropy a stavebnictví. Dle dat z konce roku 2016 byla Brazílie šestou zemí nejvíce investující do Peru, jejíž roční (pro rok 2016) investice odpovídaly dle dat agentury ProInversión 1,2 miliardy dolarů (ProInversión, 2016a a ProInversión, 2016b). Aktuálně se společná obchodní spolupráce dále rozvíjí, což dokazuje i podepsání Dohody o prohloubení ekonomické spolupráce z dubna 2016, kdy se ministři zahraničí a mezinárodního obchodu zavázali ke zvýšení vzájemných investic, podpoře obchodu služeb a většímu zahrnutí malých a středních firem operujících v obou zemích (Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, 2016a).

3.3 Politicko-ekonomické vztahy s Bolívií

Peru a Bolívie spolu sdílí dlouhou historii, jejich diplomatické styky byly navázány již v roce 1826 a jak již bylo v mé práci řečeno v historické části, v letech 1836-1839 tvořily společnou konfederaci. Během vývoje společných bilaterálních vztahů se střídaly období sblížování a integrace stejně jako etapy krize a odcizení. Co se týče Peru, určitým způsobem Bolívii přičítalo jeho vstup do Tichomořské války a vyčítalo zájem na přístavu Arica. Na druhou stranu Bolívie nesouhlasila s podpisem dohody Peru s Chile v roce 1929 a následné přičlenění měst Tacna Peru

a Arica Chile. Bolívie pak ztratila přístup k moři, což negativně ovlivnilo její vztahy zejména s Chile a započala tak problematická otázka bolivijské nedostupnosti k moři.

Nicméně obě země si uvědomují potřebu vybudovat a upevňovat společnou budoucnost. Skrz mírové vymezení pozemních a jezerních hranic (ohledně jezera Titicaca), společný původ a dějiny podporují svůj „bratrský“ vztah a během dvacátého století se vzájemná spolupráce výrazně rozšířila díky návštěvám nejvyšších představitelů obou zemí a sepsání mnohých dvoustranných dohod v oblastech společných zájmů jako je boj proti obchodu s drogami, nelegální těžba, ochrana amazonských ekosystémů či boj proti pašování a obchodování s lidmi (Namihas, S., Novak, F., 2013, s.17-22).

Politická bilaterální spolupráce na vysoké úrovni započala podepsáním klíčových Ilských dohod¹⁴ v roce 1992 mezi prezidenty Fujimorim a Paz Zamorou. Během této příležitosti prezident Fujimori prohlásil: „Peru a Bolívie už nejsou jenom bratry, ale také partnery.“ Tyto dohody zvažovaly nejen problematiku bolivijského nepřístupu k moři, ale také geografickou polohu Bolívie v rámci jižní Ameriky jakožto obchodního koridoru z Brazílie, Argentiny a Paraguaye. Zabývají se propojením centrálně-západní Brazílie a brazilské Amazonie s přístavem Ilo a oblastí Tichomoří. Dále pak mají za cíl pomocí bolivijského obchodu a investic do přístavu Ilo zvýšit úroveň této krizové oblasti jižního Peru. V rámci těchto dohod byla Bolívii také vyhraněna část pobřežní oblasti Ila jakožto turistické letovisko na 99 let (5 km dlouhý a 400 m široký pás) nazvané *Boliviamar* (Maúrtua de Romaña, O., 1994). V roce 2002 byla založena Meziparlamentní peruánsko-bolivijská liga, jejímž cílem je zintenzivňovat integraci mezi oběma státy i mezi místními samosprávami. Dále prohlubovat spolupráci v oblasti kultury, sportu, turismu, vzdělávání, obchodu a nejdůležitějším bodem je sbližování a rozvoj integrace hraniční oblasti Amazonie, kde oba státy sdílí důležité přírodní bohatství (Namihas, S., Novak, F., 2013, s. 199-200).

Změna ve vzájemných vztazích nastává s příchodem bolivijského prezidenta Evo Moralese (2006), kdy dochází k odcizení zemí kvůli radikálně protichůdným názorům. Degradace bilaterálních diplomatických jednání, kritika Moralese zaměřená na peruánského prezidenta Garcíu a jeho model volného trhu a podporu zahraničních investic zbrzdila vzájemnou spolupráci a způsobila několik diplomatických krizí. Stejně tak měla Bolívie v čele s Moralesem odlišný pohled na fungování Andského společenství národů a byla proti sjednávání společných dohod s USA a EU, proto bylo během let 2006-2010 velmi těžké udržet

¹⁴ *Los Convenios de Ilo* – skládají se ze 4 smluv a 3 dohod.

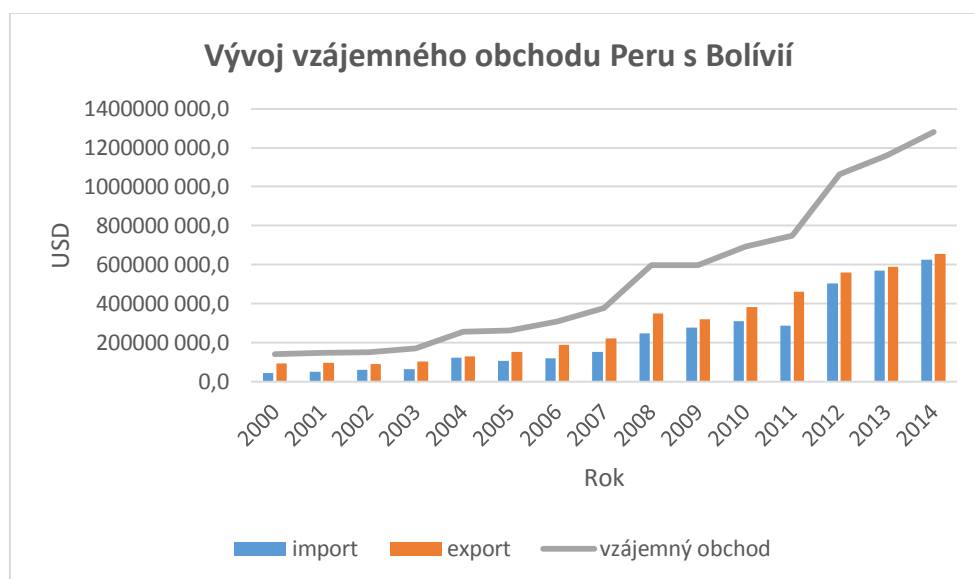
vzájemné vztahy na dobré úrovni. Rok 2010 znamenal určité opětovné sblížení, když došlo k prezidentskému setkání znovu v Ilo, kde zmiňovaní prezidenti podepsali Dodatečný rozšiřující protokol k Ilským dohodám¹⁵, který rozšiřoval bolivijské zvláštní průmyslové a hospodářské svobodné pásmo v Peru a svobodnou turistickou zónu. Den předtím se sešli ministři zahraničí a obrany obou zemí, čímž započali fungování Konzultačního a koordinačního mechanismu 2+2 (Namihas, S., Novak, F., 2013, s. 217-220). Co se týče mezistátního kabinetu, na kterém také funguje vzájemná spolupráce obou zemí, již proběhla dvě setkání nejvyšších představitelů, první v roce 2015 a druhé v listopadu 2016, kde se současní prezidenti Kuczynski a Morales vzájemně ujistili ve stejnosměrné spolupráci v oblasti obchodování s drogami, zbraněmi a výbušninami, praní špinavých peněz, kyberkriminalitě a obchodování s pohonnými hmotami (El Comercio, 2016).

Vzájemný obchod a **ekonomické vztahy** se od roku 2006, kdy vstoupila v platnost Všeobecná smlouva o integraci a hospodářsko-sociální spolupráci¹⁶, výrazně zlepšil. Tato smlouva ratifikovala tarifní liberalizaci a rozšířila její oblast působnosti, proto během následujících let došlo k nárůstu vzájemného obchodu na miliardy dolarů, jak lze pozorovat v následujícím grafu č.4. Od roku 2003 do roku 2006 se vzájemný obchod téměř zdvojnásobil, nicméně po podpisu zmiňované smlouvy došlo k jeho nepřetržitému růstu až do roku 2014, částka za rok 2006 odpovídá 309 milionům dolarů, na konci vlády Alana Garcíi v roce 2011 odpovídala 749 milionům dolarů, což znamenalo nárůst o téměř 142 %. Na konci roku 2014 už vzájemný obchod dosáhl hodnoty 1 280 milionů dolarů, což je zapříčiněno nárůstem jak exportu, tak importu.

¹⁵ *El Protocolo Complementario y Ampliatorio a los Convenios de Ilo.*

¹⁶ *El Tratado General de Integración y Cooperación Económica y Social.*

Graf č.4

Zdroj: Superintendencia Nacional de Aduanas y de Administración Tributaria – SUNAT, 2016, vlastní zpracování

Mezi hlavní dovážené produkty z Bolívie do Peru patří moučka ze sójových bobů, sójové boby, olovená ruda, měď, stříbro či surový slunečnicový olej, pokud by se vyřadil prodej bolivijského zemního plynu Brazílii a Argentině, obsadilo by Peru místo hlavního odběratele bolivijské produkce v Latinské Americe a třetí příčku ve světovém měřítku po USA a Jižní Koreji. Co se týká produktů, které Peru vyváží do Bolívie, tradičně se jedná o železné či ocelové pláty, polymery etylenu, čisticí přípravky, pekařské výrobky, sladké pečivo a sušenky, kosmetiku, dětské pleny, textil, chemické prostředky atd. Lze říci, že Bolívie je jednou z mála zemí, kam Peru většinově vyváží produkty s přidanou hodnotou, a naopak z ní dováží suroviny (Namihas, S., Novak, F., 2013, s.237-238).

Skladba peruánských **investic** v Bolívii se koncentruje zejména do oblastí gastronomie, potravinářského průmyslu, finančního sektoru a zemědělství. Mezi hlavní peruánské investory patří skupina Romero, skupina Rodríguez Banda či Ebel nebo Yambal. V obchodní oblasti a oblasti služeb existuje téměř 30 společností s peruánským kapitálem, mezi kterými vynikají *Expreso Internacional Ormeño* (mezinárodní doprava), *Hotel Gloria*, *Química Suiza Limitada* (import a merchandasing chemických prostředků) a další. Podle Bolívijské centrální banky je Peru jedním z nejdůležitějších zahraničních investorů na bolívijském trhu a zaujímá tak podle odhadů páté místo (Namihas, S., Novak, F., 2013, s. 239).

3.4 Politicko-ekonomické vztahy s Chile

Peru a Chile jsou dva velmi podobné státy, mají stejné kulturní a historické kořeny, sbližuje je geografická blízkost, přístup k oceánu a jako priority svých zahraničních politik společně uvádějí poskytování lepších podmínek pro kvalitní život svých obyvatel. Je tím pádem očividné, že spolu země sdílí rozsáhlou bilaterální agendu, která se přímo dotýká občanů obou zemí v oblasti politiky, kultury, obchodu, ekonomiky i sociálních otázek. Zintenzivnění společné spolupráce je zapříčiněno mimo jiné také přítomností početné peruánské komunity v Chile, která přispívá k hospodářství obou zemí a podporuje peruánskou kulturu v Chile. Jako důsledek početných bilaterálních vazeb se vytvořily nové oblasti spolupráce, které obě země obohacují, skrz sdílené zájmy v asijsko-pacifické oblasti, což způsobuje jejich společnou aktivní účast ve fórech Asijsko-pacifického hospodářského společenství či Pacifické aliance (Ministerio de Relaciones Exteriores de Chile, nedatováno).

Politická spolupráce zmiňovaných států je ale i nadále ovlivněna výsledky z více než století a půl staré Tichomořské války, která je v Peru dodnes vnímána jako neúspěch, a naopak pro Chile je obdobím vítězství. Druhou zásadní otázkou je společná hranice. V roce 2004 byla Chile předložena žádost o projednání otázky námořní hranice ministrem zahraničí Peru Rodriguézem Cuadrose. Peru totiž trvalo na tom, že ve smlouvě z roku 1929, která měla tuto otázku řešit, není zahrnuta problematika námořní hranice, podle Peru řešila jen otázky týkajících se rybolovu, zatímco Chile si myslí opak. Kvůli tvaru pobřeží hovoříme o sporném trojúhelníku více než 60 000 mil čtverečných. V případě, že by tato plocha připadala Chile, začínalo by jeho námořní území už několik kilometrů od peruánských přístavů v daném území (Oxford Analytica Daily Brief Service, 2004). V roce 2008 tento problém došel tak daleko, že vláda Peru podala žalobu proti státu Chile u Mezinárodního soudního dvoru v Haagu. Peru požadovalo vést námořní hranici na jihozápad od místa, kde se s Chile jejich území u pobřeží stýkají, zatímco Chile trvalo na tom, že hranice má vést souběžně s rovníkem. Mezinárodní soudní dvůr dne 27.1.2014 kompromisně rozhodl, a to že hranici vedoucí s rovníkem stanovil na 80 námořních mil od pobřeží a od tohoto bodu má pomyslná čára vést jihozápadně až do vzdálenosti 200 námořních mil od pobřeží, kde teritoriální vody obou zemí končí. Rozsudek tak vyzněl řekněme více ve prospěch Peru, jemuž byla přiřčena většina sporného trojúhelníku, nicméně bohatá pobřežní loviště ryb zůstala i nadále Chile. Oba státy se však zavázaly výrok soudu závazně akceptovat. Bývalý peruánský prezident Ollanta Humala prohlásil, že: „Můžeme potvrdit vítězství míru, které je důležité pro peruánský lid, na tento den bude vzpomínat

s hrdostí.“ (Mascareño, C., Cádiz, P., Medina, M.B., 2014). Neočekávalo se, že by tento rozsudek způsobil jakékoliv další překážky ve vzájemných vztazích. Podle peruánského autora Gustava Gorritiho je třeba vyzdvihnout, že už mezi Peru a Chile žádné další spory neprobíhají a že kdyby vznikly, musí se řešit mírumilovně (Gorriti, G., 2013). Spolupráce se navíc v posledních letech rozšířila i do oblasti bezpečnosti a obrany. Přesto jsou vzájemné vztahy po vynesení verdiktu lehce ochlazené a pro jejich zlepšení je třeba uvědomovat si důležitost vzájemné spolupráce v mnoha oblastech a zejména provázanost ekonomik a vzájemný obchod, který od 90.let neustále roste.

Kromě toho, že oba státy prohlubují svou **ekonomickou spolupráci** v rámci Asijsko-pacifického hospodářského společenství a Fóra pro Pacifik a Latinskou Ameriku¹⁷, se jejich dvoustranná spolupráce začala zintenzivňovat s podepsáním Dohody o hospodářské komplementaci č.38 v roce 1998.¹⁸ V rámci této dohody se obě země dohodly na odstranění cel a netarifních opatření, které ztěžovaly vzájemné obchodování se zbožím, a to snižováním celních sazebníků v rozmezí několika následujících let. V roce 2016, konkrétně 1.7., se snižování dokončilo a celých 100 % vzájemného obchodu již probíhá bezcelně (Gobierno de Chile, nedatováno). Je důležité zmínit, že ACE č.38 byla navržena tak, aby dospěla k volnému obchodu se zbožím, proto obsahovala kapitoly týkající se technických překážek obchodu, sanitárních a fytosanitárních opatření, ochranných doložek apod. Z tohoto důvodu se v roce 2005 představitelé obou vlád rozhodli zlepšit právní rámec upravující obchodní vztahy a posílit je tím, že rozšíří oblast působnosti této dohody, která tak bude jasná a účinná nejen v oblasti zboží, ale také služeb a investičních oborů a povede k volnému obchodu. Mezi hlavní důvody pro rozšíření lze uvést vývoj samotného bilaterálního obchodu, který se od platnosti dohody několikanásobně zvýšil. Vyjednávání začala v roce 2005 a 22.8.2006 došlo v Limě k podpisu **Dohody o volném obchodu**, která vstoupila v platnost 1.3.2009. Doplnila a nahradila tak zmiňovanou ACE č.38. Dohoda o volném obchodu mezi Peru a Chile rozšiřuje obchodní bilaterální agendu v otázkách ochranných opatření, politik hospodářské soutěže, dočasného vstupu podnikatelů atd. a zpřesňuje otázky investic a obchodování se službami a zavádí účinnější způsob vyřizování obchodních sporů (Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, 2006).

¹⁷ *El Foro del Arco del Pacífico Latinoamericano*, regionální integrační uskupení, jehož vznik navrhlo právě Peru a je zaměřeno na prohloubení společného hospodářského prostoru v Pacifiku.

¹⁸ *Acuerdo de Complementación Económica (ACE) N° 38*.

V následujících letech došlo k výraznému nárůstu vzájemných obchodních transakcí mezi oběma státy. Po vstupu v platnost ACE č.38 v roce 1998 během následujících 11 let (do finanční krize v roce 2009) zaznamenal vzájemný obchod nárůst o více než 700 %, export z Peru do Chile se zvýšil o téměř 1330 % a import o 380 %. Chile je na prvním místě co se týče příjemců peruánského exportu v rámci celé Latinské Ameriky, na sedmé příčce světově. Je zajímavé, že až 70 % firem vyvážejících z Peru do Chile tvoří mikro firmy a malé firmy (Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, nedatováno). V roce 2014 představoval peruánský import z Chile 1, 279 miliardy dolarů, export do Chile pak 1,539 miliardy dolarů, tudíž Chile je tradičně sousedním státem, se kterým má Peru kladnou obchodní bilanci (SUNAT, 2016). Stejně důležité jsou ve vzájemných obchodních vztazích i **přímé zahraniční investice**, kde je Chile první latinskoamerickou zemí investující do Peru s celkovou účastí 6,4 %. Chilské investice směřují téměř do všech sektorů, zejména ale do oblasti služeb, maloobchodu, stavebnictví, energetiky, finančnictví a průmyslu, jak je vidět v tabulce č. 4 a v roce 2016 dle dat peruánské ProInversión dosáhly 2 532,8 milionů dolarů (ProInversión, 2016b).

Tabulka č.4

Sektor	část v %	Příjmající společnost
Maloobchod	9,6	Sally Perú Holdings S.A.
Stavebnictví	5,8	Salfa Perú S.A, Aventura Plaza S.A.
Energetika	6,9	
Finančnictví	45,7	Forum Comercializadora del Perú S.A.; AFP Habitat S.A.; Holding Nitratos S.A. Inversiones Altair S.A.C; Santander Consumo del Perú S.A
Průmysl	12,5	Cementos Portland S.A.C, Esmetal S.A.C
Těžebnictví	13,5	Compañía Minera Miski Mayo S.A.C
Služby	4,6	Afinmuebles S.A.C, Inmobiliaria Alquife S.A.C.
Turismus	1,2	Consortio Hotelero Global del Perú S.A.C. Dreams Corporation S.A.C
Ostatní	0,2	

Zdroj: Oficina General de Estudios Económicos, 2015a, vlastní zpracování

3.5 Politicko-ekonomické vztahy s Ekvádorem

Peru i Ekvádor byly zeměmi, které se na počátku 90.let potýkaly s podobnými vnitropolitickými a ekonomickými problémy, které vytvořily prostředí pro vypuknutí ozbrojeného konfliktu. Územní spory, jejichž počátky sahají až do roku 1830, kdy se Ekvádor odštěpil od Velké Kolumbie, se historicky týkaly 883 mil dlouhé hranice. Sporná byla zejména oblast *Cordillera del Cóndor*, bohatá na uran, zlato či ropu. V roce 1941 vzájemné neshody vyústily ve válku mezi oběma zeměmi, která skončila po několika měsících vítězstvím Peru.

Tento spor měl ukončit Protokol z Ria, podepsán roku 1942, kdy Ekvádor ztratil území o rozloze více než 5 300 mil čtverečních ve prospěch Peru, následně pak ale Ekvádor upozorňoval na problémy s vytyčením hranice ve zmíněné oblasti *Cordillera del Cóndor* v povodí řeky Cenepa a po dalších 30 let skrz svou zahraniční politiku usiloval o anulaci Protokolu, odmítajíc přiznat Peru 78 km dlouhý sporný úsek kolem řeky Cenepa. Tento územní spor pak vyústil v roce 1995 v jediný mezistátní konflikt v Latinské Americe po skončení Studené války. Tato „Cenepská“ válka se stala mezinárodním konfliktem, který si během svého trvání od ledna do února (5 týdnů) roku 1995 vyžádal několik stovek životů. Příčinou deeskalace konfliktu se stala patová situace na bojišti a velké materiální škody a lidské ztráty a okamžitý zásah jihoamerických mocností, které tlačily na obě strany k ukončení bojů. Ozbrojený konflikt tak skončil podpisem mírové smlouvy z Itamaraty a rozdělením sporného území, jehož většina zůstala Peru, jak bylo uvedeno v Protokolu z Ria, a menší část byla přidělena Ekvádoru, zaručujíc mu říční přístup k Amazonce (Marcella, G., 1995).

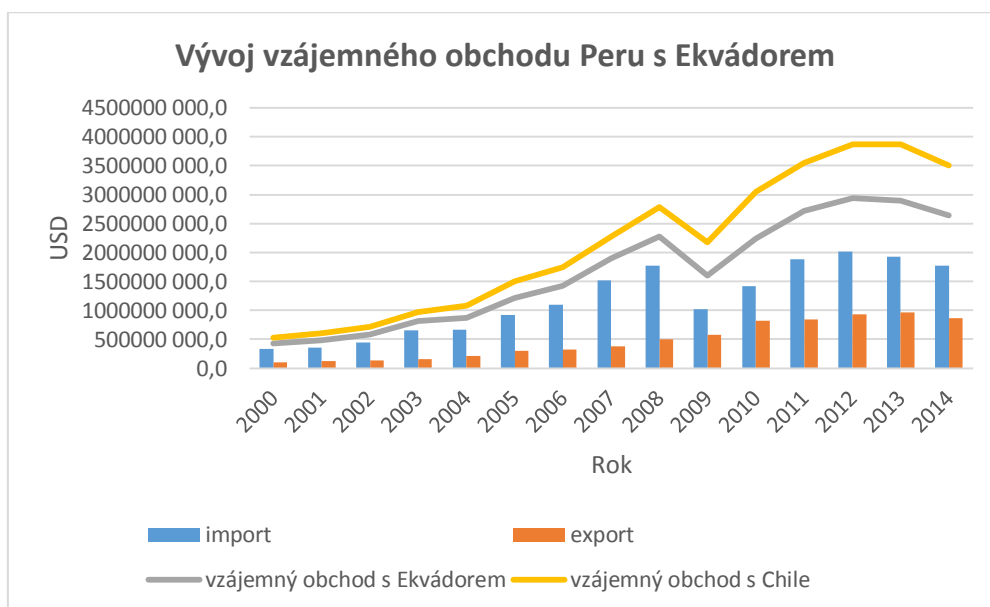
Politická spolupráce je tak logicky velmi ovlivněna výše uvedenými spory. Avšak podpisem Mírových dohod z Brazílie 26.10.1998 započala podle peruánského ministerstva zahraničí nová etapa bilaterálních vztahů. V rámci mírových jednání prezidenti obou zemí, A. Fujimori a J. M. Witt, vyjádřili své přesvědčení o důležitosti regionální spolupráce, shodli se na definitivním ukončení sporů, které povede oba národy ke společné budoucí spolupráci a vzájemnému prospěchu stejně jako se zavázali co nejdříve předložit dohody podepsané v rámci tohoto mírového setkání do vnitrostátního práva, týkající se obchodu, námořní dopravy, hraniční integrace, tranzitu osob, vozidel, plavidel a letadel apod. (Congreso de la República del Perú, 1998).

S cílem dosáhnout bilaterálních vztahů na nejvyšší úrovni zahájily země v roce 2007 takzvaný *Gabinete Binacional*, již zmiňovaný mechanismus s vysokou úrovní politického a diplomatického dialogu, jehož hlavním cílem je harmonizovat projekty spolupráce Peru a

Ekvádoru orientované na plnění závazků v oblasti sociální a kulturní, v otázkách výroby, obchodu, vzájemných investic a cestovního ruchu, stejně jako problematických otázek životního prostředí, bezpečnosti a obrany. Poslední, v pořadí desátý mezivládní kabinet se konal 7.10.2016 a mezi hlavní řešené otázky patřil zejména virus zika, boj proti nelegální těžbě, proti které se stanovily důležité nástroje boje a spolupráce či zintenzivnění spolupráce týkající se ochrany amazonské biosféry (Ministerio de Relaciones Exterior del Perú, nedatováno-d).

Spolupráce v **ekonomické oblasti** mezi Peru a Ekvádorem je stejně jako v případě ostatních států Andského společenství založena na Rozhodnutí 40 Cartagenské smlouvy, aby se zabránilo dvojímu zdanění mezi členskými státy této Dohody. V porovnání vzájemného obchodu s ostatními sousedními státy Peru lze uvést, že ekonomická výměna s Ekvádorem je relativně nižší, jak ukazuje následující graf č.5, kde pro srovnání uvádím také vývoj vzájemného obchodu s Chile jakožto největším příjemcem peruánského exportu v rámci Latinské Ameriky:

Graf č.5

Zdroj: Superintendencia Nacional de Aduanas y de Administración Tributaria – SUNAT, 2016, vlastní zpracování

Ačkoliv obchodní výměna mezi Peru a Ekvádorem nedosahuje tak vysokých čísel jako v případě jiných sousedních států a Ekvádor nepatří mezi klíčové obchodní partnery Peru jako je tomu například v případě zmíněného Chile či Brazílie, její vývoj je také rostoucí a jak je patrné z grafu č.5, ekvádorský export v každém roce převyšuje import a obchodní bilance Peru s Ekvádorem je tak opět záporná. Mezi tradičně dovážené výrobky z Ekvádoru patří zejména spotřební zboží, suroviny a stavební materiály, hlavní firmy dovážející z Ekvádoru do Peru jsou

Refineria La Pampilla S.A.A, Petroleos del Perú PETROPERU S.A. a Novopan Perú S.A.C. Oproti tomu Peru do Ekvádoru vyváží z tradiční produkce bavlnu, cukr, kávu, měď, olovo, zinek, rybí mouku a ropné deriváty, o což se zaslужují nejvíce firmy Vitapro S.A., Southern Peru Copper Corporation, Sucursal del Peru a Pluspetrol Peru Corporation S.A. (Oficina General de Estudios Económicos, 2015b).

Aby došlo k podpoření a usnadnění vzájemného obchodu, podepsaly oba státy v Quitu 6.10.2014 Dohodu o usnadnění obchodu v oblasti technických překážek¹⁹, prostřednictvím které se zavádí flexibilní a účinné mechanismy k posílení obchodních toků mezi Ekvádorem a Peru a vydávají se technické předpisy pro dosažení cílů národní bezpečnosti, ochrany zdraví lidu, zvířat i rostlin a životního prostředí. Hlavním cílem ale bylo zavést odpovídající mechanismy pro vzájemné uznávání osvědčení při certifikaci výrobků požadované v souladu s předpisy či povinnými technickými normami, které představovaly zbytečné překážky bilaterálního obchodu. Obě delegace se také dohodly na vytvoření Výboru pro podporu dvoustranného obchodu²⁰ jakožto útvaru, který dohlédne na naplňování společných vytyčených cílů. Po tomto úspěšném setkání ministr zahraničního obchodu Ekvádoru Rivadeneira prohlásil: „Podařilo se nám dosáhnout shody v oprávněných zájmech jako je zajištění bezpečnosti a pohodlí našich občanů, zvýšit kvalitu a konkurenceschopnost průmyslového sektoru nejen na domácích, ale i mezinárodních trzích, a dále zvýšit budoucí obchodování s Peru, které musí nadále růst v obou směrech, jelikož bez vzájemného obchodu nemůže docházet k prohlubování integrace.“ (Ministerio de Comercio Exterior de Ecuador, 2014).

¹⁹ *El Convenio de Facilitación de Comercio en Materia de Obstáculos Técnicos.*

²⁰ *El Comité Binacional de Facilitación del Comercio en materia de Obstáculos Técnicos.*

4 Peru v regionálních integračních uskupeních

4.1 Členství a role Peru v regionálních integračních uskupeních

Jedna z hlavních priorit zahraniční politiky Peru je dle ministerstva zahraničí sdílení a prohlubování zájmů a společné agendy s ostatními státy jižní Ameriky. Nejen že Peru s těmito státy sdílí společný geografický prostor, ale také společnou historii a kulturní znaky. Stejně tak se v současné době potýkají s obdobnými problémy i příležitostmi, které jim přináší proces globalizace. Proto je v dnešní době velmi důležité, aby právě v tomto regionu docházelo k prohlubování vzájemných diplomatických vztahů a zintenzivňování integrace zejména v prioritních oblastech zájmů jako je demokratická správa zemí, dodržování lidských práv, bezpečnost, obrana, ochrana životního prostředí, vymýcení extrémní chudoby či boj proti nadnárodním hrozbám a související trestné činnosti.

Ředitelství jižní Ameriky je orgán zodpovědný za vztahy mezi zeměmi subregionu, jehož hlavním posláním je prosazovat a hájit zájmy Peru v politické a diplomatické bilaterální úrovni vztahů. Tým Ředitelství jižní Ameriky udržuje úzké styky s jednotlivými ambasádami a mezinárodními organizacemi sídlícími v Limě, jakož i diplomatická zastoupení Peru v zemích subregionu. Zároveň má Ředitelství vytvořit bezpečné prostředí, ve kterém Peru bude moci prohlubovat svůj ekonomický i politický růst a posilovat tak svou pozici v andském, amazonském a celkově jihoamerickém prostředí (Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, nedatováno-e).

Regionální integrace je pro peruánskou zahraniční politiku klíčová zejména proto, že se jedná o jeden z mechanismů, jak generovat hospodářský a sociální rozvoj země. Dříve většina schémat regionální integrace vedla k hospodářským cílům a cílům ekonomické povahy, ale v posledních letech se stále více zahrnují do společné agendy i další oblasti činností státu s dopadem na život jejich občanů. Stejně jako funguje Ředitelství jižní Ameriky, existuje i orgán Ředitelství integrace, který se stará o politickou integraci v různých mezinárodních fórech a mechanismech. Peru je velmi činná země, co se týká členství v regionálních integračních uskupeních, a tak se Ředitelství integrace soustředí zejména na využití příležitostí plynoucích z integračních iniciativ jako je Andské společenství národů (CAN), Sdružení latinskoamerické integrace (ALADI), Unie jihoamerických národů (UNASUR), Tichomořská aliance, Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC) či již zmíněné Fórum pro Pacifik

a Latinskou Ameriku, které vzniklo na návrh právě Peru (Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, nedatováno-f).

4.2 Peru v Andském společenství národů (CAN)

Andské společenství národů sdružuje 4 jihoamerické státy – Bolívii, Kolumbii, Ekvádor a Peru a bylo založeno Cartagenskou dohodou již roku 1969 s cílem zlepšit životní úroveň v členských zemích za pomoci integrace a ekonomické a sociální spolupráce. Je tak nejstarším integračním uskupením, které bude v této práci zmíněno. Zpočátku se pro Andské společenství národů užívalo označení Andský pakt, Andská skupina či Kartagenská dohoda. Původně bylo součástí Společenství i Chile, které ale v roce 1976 během diktatury Augusta Pinocheta kvůli rozdílným názorům na hospodářskou politiku odešlo. Stejně tak byla členem Společenství do roku 2006 i Venezuela (Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, 2016b).

Andské společenství se skládá z orgánů a institucí, které jsou ustanoveny v takzvaném Andském systému integrace (SAI – *Sistema Andino de Integración*). Díky tomuto systému CAN funguje téměř jako jednotný stát, kde každý orgán či instituce jako Andská prezidentská rada, Rada ministrů zahraničí, Obchodní komise, Andský parlament atd. plní svou specifickou funkci. V roce 1993 mezi sebou andské země odstranily cla a vytvořily tak **zónu volného obchodu**, kde dochází k volnému pohybu zboží a liberalizovaly též služby, zejména v oblasti dopravy. Peru se do této zóny volného obchodu začleňovalo postupně, v roce 1992 pozastavilo veškeré závazky týkající se liberalizace v rámci tohoto programu, v roce 1997 pak s ostatními státy uzavřelo Dohodu o plné integraci do andské zóny volného obchodu (Comunidad Andina, nedatováno-a).

Mezi **hlavní cíle** Andského společenství patří podpora rozvoje členských států, urychlení růstu prostřednictvím integrace a hospodářské a sociální spolupráce a podpora států vedoucí ke stálému zvyšování životní úrovně andských obyvatel. Na poli mezinárodních vztahů udržuje CAN vyjednávání s MERCOSUREm, s Panamou, se státy centrální Ameriky, s CARICOMem, s Evropskou unií, Kanadou a USA a všechny členské státy mají společnou zahraniční politiku. V rámci společného trhu CAN koordinuje makroekonomické politiky, duševní vlastnictví, investice, veřejné zakázky a společné zemědělské politiky (tamtéž-Comunidad Andina, nedatováno-a). Na prezidentském summitu v bolivijské Tarije v roce 2007 se prezidenti členských států shodli, že je velmi důležité: „rozvíjet a prohlubovat integrační proces Andského

společenství“ a zavázali se: „navazovat vyrovnanější celkovou integraci v sociálních, kulturních, ekonomických, ekologických i obchodních otázkách.“ V roce 2010 schválila Rada andských ministrů zahraničí Andskou Strategickou agendu, která se v rámci společné integrace zabývá tématy společné zahraniční politiky, účasti obyvatel jednotlivých států na integraci, ekonomické komplementace, podpory obchodu a výroby, turismu, bezpečnosti a podobně (Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, 2016).

Lze dodat, že během 45 let fungování CAN se vzájemný obchod mezi jednotlivými zeměmi zvýšil téměř 200krát. Co se týče peruánského exportu do zemí CAN, tradičně představuje okolo 6 % z celkového exportu, import ze zemí CAN do Peru se pak pohybuje okolo 10 % (tamtéž- Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, 2016). Pro Peru tak zajisté existují důležitější ekonomičtí partneři, než jsou země Andského společenství národů. Přesto se během více než čtyř desetiletí podařilo CAN mnoho zásadních úspěchů v oblasti lidských práv, snižování extrémní chudoby, zdravotnictví, vzdělávání, ekonomické spolupráce či boji proti organizovanému zločinu (Comunidad Andina, nedatováno-b).

4.3 Peru v Unii jihoamerických národů (UNASUR)

Unie jihoamerických národů je mezinárodním uskupením, které integruje dvě již existující organizace – MERCOSUR a Andské společenství národů. Tato Unie je vytvořena podle vzoru Evropské unie, měla by v ní být v budoucnu také společná měna, parlament a volný pohyb osob. Stejně jako v Evropské unii (v Radě) i zde funguje „dočasné předsednictví“ jednotlivých států, v UNASURu však zpravidla trvá jeden rok. Unie jihoamerických národů byla založena 23.5.2008 v brazilském hlavním městě při příležitosti konání summitu nejvyšších představitelů států a jejím hlavním sídlem bylo určeno ekvádorské Quito. Jako předchůdce této organizace vzniklo v roce 2004 takzvanou Cuzkeskou deklarací, podepsanou v peruánském městě Cuzcu, Jihoamerické společenství národů, které se o 4 roky později přeměnilo na UNASUR (UNASUR, nedatováno-a).

Jejími členy jsou všechny jihoamerické státy kromě Francouzské Guayany, která je francouzským zámořským územím, statut pozorovatelských států má Mexiko a Panama (SELA, nedatováno).

Mezi hlavní cíle této Unie patří prohlubování vazeb mezi jihoamerickými státy jak v sociální oblasti, aby došlo k vymýcení chudoby a snížení nerovnoměrného rozdělení bohatství ve

společnosti, tak k vymýcení analfabetismu a zvýšení vzdělanosti obyvatel členských států. Dále integrace v oblasti energetiky, zdravotnictví, infrastruktury, bezpečnosti, ochrany biodiverzity a přírodních zdrojů Latinské Ameriky a v neposlední řadě spolupráce členských států v otázkách migrace, obchodu a rozvoji projektů týkajících se výzkumů, inovací a vědeckého rozvoje (UNASUR, nedatováno-b).

Nejvyšším orgánem této Unie je Rada prezidentů a premiérů²¹, která se schází jednou do roka v aktuálně předsedající zemi, a určuje hlavní směr společných politik, programů a projektů v rámci integrace UNASURu. Od 30.listopadu 2012 hostilo tento v pořadí již šestý summit Peru. V rámci tohoto summitu se bývalý prezident Peru Ollanta Humala společně s ostatními představiteli členských států zabývali otázkou vytvoření společného jihoamerického občanství, podobně jako je tomu v EU. V rámci tohoto summitu došlo také k podepsání Linské Deklarace, která se dotýká celé řady záležitostí, od vymýcení chronické podvýživy dětí, podpory sociálního zabezpečení pro zranitelnou část populace, zjednodušení přístupu k veřejným službám po vytváření výraznějších příležitostí pro nejchudší obyvatele, a to zejména v příhraničních oblastech. Dále členské státy v čele s Peru vyzvaly k větší jednotě v boji proti organizovanému zločinu a terorismu, a naopak posílení demokratických institucí (Andina, 2012).

Již před začátkem Ollanta Humala vyzval k vymýcení chudoby v rámci dvouletého akčního plánu a prohlásil, že: „UNASUR jako region má povinnost přispívat k rozvoji nového mezinárodního pořádku větší solidaritou a tolerancí, kde rozvoj není neslučitelný se štěstím obyvatel, ale naopak, kde štěstí je cílem,“ a proto musí státy UNASURu spolupracovat a vytvořit tak spravedlivou společnost založenou na ekonomickém rozvoji (tamtéž-Andina, 2012).

4.4 Peru ve Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC)

Společenství latinskoamerických a karibských států je mezivládní mechanismus pro dialog a politickou dohodu založený na respektování demokracie a lidských práv. Jeho členskou základnu tvoří 33 suverénních států Latinské Ameriky a Karibiku (CELAC, nedatováno-a). Oficiálně funguje od prosince roku 2011, kdy se konal summit Latinské Ameriky a Karibiku o

²¹ *El Consejo de Jefes y Jefes de Estado y de Gobierno.*

integraci a rozvoji a schůzka Stálého mechanismu pro politickou konzultaci Skupiny Río ²² v Caracasu. CELAC od doby svého fungování pomohlo prohloubit dialog mezi všemi zeměmi v regionu v otázkách sociálního rozvoje, vzdělávání, jaderného odzbrojení, zemědělství, energetiky či životního prostředí. Sdružuje tak 600 milionů obyvatel tohoto regionu (CELAC, nedatováno-b).

Jako reprezentativní mechanismus Latinské Ameriky a Karibiku CELAC přebírá mezi své pravomoci dialog Společenství s ostatními zeměmi a regionálními uskupeními, jedná tak s Evropskou unií, s Čínou, s Ruskou federací, stejně jako spolupracuje s Korejskou republikou, s Radou pro spolupráci arabských států v Zálivu, Tureckem či Japonskem (tamtéž-CELAC, nedatováno-a).

Cílem tohoto uskupení je primárně zachování demokracie a demokratických hodnot, institucí a funkčního právního státu respektujícího lidská práva ve všech členských zemích Společenství. Následně pak usiluje o prohloubení politického dialogu mezi státy a prezentování společných hodnot dosažených politickým konsensem, aby došlo k posílení mezinárodní pozice regionu (Ministerio de Relaciones Exteriores y Movilidad Humana, nedatováno).

Od zakladatelského summitu v Caracasu v roce 2011 se každý rok hlavy států a vlád zemí CELACu setkávají v zemi, jež dočasně předsedá Společenství v rámci takzvaného Předsednictví *Pro Tempore*. V rámci pátého summitu, který se konal 24.1.2017 v Dominikánské republice, která převzala předsednictví od Ekvádoru, vedl peruánskou delegaci viceministr zahraničí Néstor Popolizio Bardales. Peru se podle jeho slov domnívá, že CELAC je: „ideálním místem pro identifikaci společných konkrétních kroků, aby byly všechny státy schopny čelit výzvám a problémům latinskoamerického regionu.“ Jako výsledek tohoto jednání se schválila Deklarace Punta Cana, Akční plán pro následující rok a společné prohlášení v otázkách udržitelného rozvoje, jeho financování, zajištění potravinové bezpečnosti a v otázkách společného boje proti korupci, který je momentálně v Latinskoamerických zemích velmi častým problémem (Andina, 2017).

²² *Cumbre de América Latina y el Caribe sobre Integración y Desarrollo (CALC) a Mechanismo Permanente de Consulta y Concertación política de Grupo de Río*, mechanismus založen v roce 1986 v Río de Janeiru, kde Argentina, Brazílie, Kolumbie, Mexiko, Panama, Peru, Uruguay a Venezuela vyjádřily svůj zájem na posílení a sjednocení názorů v otázkách společných zájmů.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo identifikovat a zhodnotit hlavní trendy ve vývoji peruánské zahraniční politiky od počátku 21. století, přičemž záměrem bylo uvedeného cíle dosáhnout na základě analýzy konceptu zahraniční politiky, faktorů, které ji tvoří, předmětných vztahů se sousedními státy a členství Peru v regionálních integračních uskupeních. Hlavní pozornost byla věnována zejména bilaterálním vztahům Peru se sousedními zeměmi. Na základě rozboru informací získaných z předchozích částí mé práce můžeme říci, že Peru má velký potenciál dalšího růstu a jakožto čtvrtá největší země Latinské Ameriky patří k velmi rychle se rozvíjejícím zemím v rámci regionu, kterým se také daří snižovat počet obyvatel žijících pod hranicí chudoby. Na základě analýzy zahraniční politiky Peru je možné uvést, že hlavními trendy jsou v peruánské zahraniční politice důraz na obchodní výměnu se sousedními i ostatními státy v regionu, prohlubování vzájemné spolupráce mezi státy v regionu v otázkách společných zájmů a výrazná účast v regionálních integračních uskupeních.

Nejdůležitější osobou v rámci tvorby zahraniční politiky Peru je prezident Peruánské republiky, v současné době Pedro Pablo Kuczynski. Jelikož v zemi funguje prezidentský systém, který byl charakterizován ve druhé kapitole, je prezident oficiálním hlavním tvůrcem zahraniční politiky Peru a je tak za její provádění plně zodpovědný. Jako její tvůrce stanovuje její cíle a principy a určuje tak směřování mezinárodního působení celé země.

Třetí část mé práce, zabývající se rozbořem bilaterálních vztahů Peru se sousedními státy, považuji za část nejdůležitější, a to zejména proto, že posílení těchto dvoustranných vztahů a vztahů s ostatními regionálními státy patří k naprosto klíčovým prioritám peruánské zahraniční politiky.

Kolumbie patří mezi hlavní partnery Peru v regionu. I když mezi sebou země ve třicátých letech dokonce přerušily diplomatické styky, vytvořily si obě země společné zájmy v politice, ekonomice, obchodu i kultuře. V dnešní době jsou navíc strategickými partnery, kteří udržují aktivní účast v integračních uskupeních jako je CAN, UNASUR i CELAC. Od roku 2014 politicky spolupracují v rámci zmiňovaného Vládního dvoustranného kabinetu, jehož hlavním úkolem je harmonizovat politiky obou států a rozvíjet projekty spolupráce orientované na zlepšování kvality života obyvatel a zaručení bezpečnosti a integrace v oblastech společné hranice.

Bilaterální vztahy s **Brazílií**, jakožto největší zemí latinskoamerické oblasti, se začaly pozitivně vyvíjet až od 50.let 20.století, od té doby spolu země uzavřely poměrně velké množství bilaterálních dohod týkajících se arbitráží, diplomatického a mezinárodního trestního práva, lodní dopravy apod. V posledních letech, zejména od roku 2003, kdy se vytvořila strategická aliance, se politická i ekonomická spolupráce výrazně rozrostla. Hlavním nástrojem spolupráce obou zemí jsou státní návštěvy nejvyšších představitelů, jejichž počet se stále zvyšuje a oblasti společného zájmu se značně rozšiřují. V rámci MERCOSURu je Brazílie největším obchodním partnerem Peru a je příjemcem více než 85 % peruánského exportu do zemí tohoto uskupení.

Peru a **Bolívie** spolu sdílí dlouhou historii a v minulosti tvořily společnou konfederaci. Během vývoje společných bilaterálních vztahů se střídaly období sbližování a integrace stejně jako etapy krize a odcizení, nicméně spolupráce na vysoké úrovni započala podepsáním Ilských dohod v roce 1992. Po nástupu bolivijského prezidenta Evo Moralese došlo k odcizení zemí kvůli radikálně protichůdným názorům Moralese a A.Garcíi, avšak rok 2010 přinesl opětovné sbližení, když započalo fungování Konzultačního a koordinačního mechanismu 2+2. Od roku 2015 funguje také mezivládní kabinet, v rámci kterého se současní prezidenti Kuczynski a Morales ujistili ve stejnosměrné spolupráci v oblasti obchodování s drogami, zbraněmi a výbušninami, praní špinavých peněz či kyberkriminalitě.

Ačkoliv jsou Peru a **Chile** dva velmi podobné státy, mají stejné kulturní a historické kořeny a sdílí širokou bilaterální agendu, jejich politická spolupráce je i nadále ovlivněna výsledky zmiňované Tichomořské války a problematikou společné námořní hranice. Tento spor byl však v roce 2014 rozhodnut Mezinárodním soudním dvorem a oba státy se zavázaly tento rozsudek závazně akceptovat. Další spory už mezi Chile a Peru neprobíhají a spolupráce se navíc v posledních letech rozšířila i do oblasti bezpečnosti a obrany. Ekonomická spolupráce se prohlubuje v rámci Asijsko-pacifického hospodářského společenství a Fóra pro Pacifik a Latinskou Ameriku. Přesto jsou podle některých autorů vzájemné vztahy po vynesení verdiktu lehce ochlazené a pro jejich zlepšení je třeba uvědomovat si důležitost vzájemné spolupráce v mnoha oblastech a zejména provázanost ekonomik a vzájemný obchod, který od 90.let neustále roste.

Posledním sousedem Peru je **Ekvádor**, se kterým kvůli územním sporům v roce 1995 vedlo Peru takzvanou Cenepskou válku, jediný mezistátní konflikt v Latinské Americe po ukončení Studené války. Politická spolupráce obou zemí je tak logicky těmito spory ovlivněna, avšak podpisem Mírových dohod z Brazílie (1998) započala podle peruánského ministerstva zahraničí nová etapa bilaterálních vztahů. V rámci mírových jednání obě země vyjádřily své

přesvědčení o důležitosti regionální spolupráce a definitivně spory ukončily. Jako důkaz od roku 2007 spolupracují v rámci Vládního kabinetu, a to zejména v otázkách výroby, obchodu, vzájemných investic, cestovního ruchu, životního prostředí či bezpečnosti a obrany.

Závěrem bych chtěla dodat, že jsem se v mé bakalářské práci snažila charakterizovat určité trendy peruánské zahraniční politiky, nicméně mezinárodní vztahy se vyvíjí velmi rychle a můžou být ovlivněny i naprosto nečekanými událostmi, proto je možné, že se následný vývoj bilaterálních vztahů či přístup Peru k regionální integraci bude vyvíjet jiným směrem, než který v mé práci předpokládám.

Seznam zdrojů

Tištěné zdroje:

- Druláková, R. et al. (2008): *Mezinárodní vztahy. I, Úvod do studia*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2008. 99 s. ISBN 978-80-245-1449-9
- Druláková, R., Drulák, P. (2007): *Tvorba a analýza zahraniční politiky*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007. 184 s. ISBN 978-80-245-1184-9
- ROEDL, B. (2007): *Dějiny Peru a Bolívie*. Vyd.1. Praha: Lidové noviny, 2007. 360 s., ISBN 978-80-7106-839-6
- Smolík, J. (2014): *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. Vyd. 1. České Budějovice: Grada Publishing a.s., 2014. 232 s. ISBN 978-80-247-5131-3

Internetové zdroje:

- Andina, (2012): *UNASUR summit promotes South American citizenship* [online]. Andina-from Peru to the world, Peru News Agency, 1.12.2012, [cit. 6.4.2017] dostupné z: <http://www.andina.com.pe/ingles/noticia-unasur-summit-promotes-south-american-citizenship-438091.aspx>
- Andina, (2017): *Perú: Celac es foro ideal para hacer frente a múltiples retos de la región* [online]. Andina-del Perú para el mundo, Agencia Peruana de Noticias, 24.1.2017 [cit. 7.4.2017] dostupné z: <http://www.andina.com.pe/agencia/noticia-peru-celac-es-foro-ideal-para-hacer-frente-a-multiples-retos-de-region-650854.aspx>
- Britannica, (1998): *Encomienda*, [online]. Encyclopædia Britannica, 20.7.1998, [cit. 25.2.2017] dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/encomienda>
- Cámara de Comercio e Industria de Arequipa, (2013): *Relación Comercial Perú-Brasil* [online]. Departamento de Estudios Económicos, 15.5.2013, [cit. 18.3.2017] dostupné z: https://issuu.com/camara-arequipa/docs/relacion_comercial_peru-brasil
- Cancillería de Colombia, (2017a): *Perú – Relaciones Bilaterales* [online]. Cancillería de Colombia, Gobierno de Colombia, 2017, [cit. 12.3.2017] dostupné z: <http://www.cancilleria.gov.co/internacional/politica/regiones/america/peru>
- Cancillería de Colombia, (2017b): *Presidentes de Colombia y Perú consolidaron los compromisos y las líneas de acción para el 2017 en el Tercer Gabinete Binacional celebrado en Arequipa* [online]. Cancillería de Colombia, Gobierno de Colombia, 27.1.2017 [cit. 12.3.2017] dostupné z: <http://www.cancilleria.gov.co/newsroom/news/presidentes-colombia-peru-consolidaron-compromisos-lineas-accion-2017-tercer-gabinete>

- CELAC, (nedatováno-a): *¿Qué es la CELAC?* [online]. CELAC, Quiénes somos, nedatováno, [cit. 7.4.2017] dostupné z: <http://www.sela.org/celac/quienes-somos/que-es-la-celac/>
- CELAC, (nedatováno-b): *Antecedentes* [online]. CELAC, Quiénes somos, Grupo de Río, nedatováno, [cit. 7.4.2017] dostupné z: <http://www.sela.org/celac/quienes-somos/antecedentes/>
- CIA, (2017): *South America: Peru*, [online]. The World Factbook, Economy Overview. akt. 12.1.2017, [cit. 25.2.2017] dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/pe.html>
- CIA, (2017b): *South America: Peru*, [online]. The World Factbook, Geography. akt. 12.1.2017, [cit. 26.2.2017] dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>
- Comisión de la Verdad y Reconciliación del Perú, (2003): *Informe Final - ANEXO 2 ¿CUÁNTOS PERUANOS MURIERON? ESTIMACIÓN DEL TOTAL DE VÍCTIMAS CAUSADAS POR EL CONFLICTO ARMADO INTERNO ENTRE 1980 Y EL 2000* [online] Anexos, 2003, [cit. 4.3.2017] dostupné z: <http://www.cverdad.org.pe/ifinal/pdf/Tomo%20-%20ANEXOS/ANEXO%202.pdf>
- Comunidad Andina, (nedatováno-a): *Somos Comunidad Andina* [online]. Cómo funciona la CAN, Nuestros objetivos, Quiénes somos, Portal de la Comunidad Andina, nedatováno, [cit. 5.4.2017] dostupné z: <http://www.comunidadandina.org/Seccion.aspx?id=189&tipo=QU&title=somos-comunidad-andina>
- Comunidad Andina, (nedatováno-b): *Logros-Principales Resultados de la Integración Andina* [online]. Quiénes somos, Portal de la Comunidad Andina, nedatováno, [cit. 5.4.2017] dostupné z: <http://www.comunidadandina.org/Seccion.aspx?id=194&tipo=QU&title=logros>
- Congreso de la República del Perú, (1998): *Acta Presidencial de Brasilia* [online]. Perú-Ecuador, En el camino de la paz y desarrollo. 26.10.1998 [cit. 31.3.2017] dostupné z: <http://www4.congreso.gob.pe/comisiones/1999/exteriores/libro1/2avolum/02acta.htm>
- De Olarte de Torres-Muga, L., (2011): *GEOGRAFÍA DEL PERÚ Aspectos físicos, humanos y económicos*. [online]. Curso básico online gratuito para hijos de inmigrantes peruanos en Holanda. 09. 2011. [cit. 26.2.2017] ISBN: 978-612-00-0713-6. dostupné z: <http://www.lilianatorresmuga.net/wp-content/uploads/geo1.pdf>
- El Comercio, (2016): *De qué se habló en II Gabinete Binacional de Perú y Bolivia?* [online]. *El Comercio* – Política. 5.11.2016, [cit. 25.3.2017] dostupné z: <http://elcomercio.pe/politica/gobierno/que-se-hablo-ii-gabinete-binacional-peru-y-bolivia-noticia-1944377>

- EL SINANPE, (nedatováno): *El Sistema Nacional de Áreas Naturales Protegidas por el Estado*. [online]. El Servicio Nacional de Áreas Naturales Protegidas por el Estado Perú. [cit. 26.2.2017] dostupné z: <http://www.sernanp.gob.pe/el-sinanpe>
- Embajada de Colombia en Perú, (nedatováno): *Asuntos Políticos entre Colombia y Perú* [online]. Embajada de Colombia en Perú, Gobierno de Colombia, nedatováno, [cit. 12.3.2017] dostupné z: http://peru.embajada.gov.co/colombia/asuntos_politicos
- Gobierno de Chile, (nedatováno): *Acuerdo de Complementación Económica Chile-Peru/ACE N° 38* [online]. Tratados Comerciales, Acuerdos de Asociación Económica, Dirección Nacional de Aduanas, Gobierno de Chile, nedatováno [cit. 31.3.2017] dostupné z: <http://www.aduana.cl/aduana/site/artic/20070228/pags/20070228121157.html>
- Gorriti, G., (2013): *Qué hacer para mejorar las relaciones entre Perú y Chile después del fallo de la Haya?* [online]. IDL Reporteros – Realidad y Perspectivas del Programa de Relaciones Internacionales de la Facultad de Derecho de la Universidad de Chile. Akt. 12.4.2013 [cit. 31.3.2017] dostupné z: <https://idl-reporteros.pe/%C2%BFque-hacer-para-mejorar-las-relaciones-entre-peru-y-chile-despues-del-fallo-de-la-haya/>
- Historia del Perú, (nedatováno): *Independencia del Perú* [online]. Historia del Perú. Dostupné z: <http://historiaperuana.pe/periodo-independiente/republica/independencia-del-peru/>
- Hunefeldt, C. (2004): *Brief History of Peru*, New York: Facts on File, 2004. 303 s., ISBN 0-8160-4918-1
- Lněnička, L. (2011a): Politická struktura a politický systém [online]. *Vybrané texty z politické geografie*, Katedra geografie, Pedagogická fakulta MU, Brno, 2011. [cit. 15.12.2016] dostupné z: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js11/geo/web/pages/politicka-struktura-system.html>
- Lněnička, L. (2011b): Geopolitika a její uplatnění v geografii [online]. *Vybrané texty z politické geografie*, Katedra geografie, Pedagogická fakulta MU, Brno, 2011. [cit. 15.12.2016] dostupné z: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js11/geo/web/pages/geopolitika.html>
- Marcella, G., (1995): *War and Peace in the Amazon: Strategic Implications for the United States and Latin America of the 1995 Ecuador-Peru War* [online]. Department of National Security and Strategy, Strategic Studies Institute. 24.11.1995 [cit. 31.3.2017] dostupné z: <http://ssi.armywarcollege.edu/pdffiles/00037.pdf>
- Martúa de Romaña, O., (1994): Los Convenios de Ilo y La Integración Peruano-Boliviana [online]. *Agenda Internacional*, Instituto de Estudios Internacionales de Universidad Católica del Perú, vol. 1, n. 1, pp. 15-33, 1994, [cit. 25.3.2017] ISSN 1027-6750, dostupné z: <http://revistas.pucp.edu.pe/index.php/agendainternacional/issue/view/711>

- Mascareño, C., Cádiz, P., Medina, M.B., (2014): *Corte de La Haya define frontera marítima paralela desde el Hito uno hasta 80 millas de mar y una línea equidistante hasta las 200 millas chilenas* [online]. La Tercera-Política. 27.1.2014 [cit. 26.3.2017] dostupné z: <http://www.latercera.com/noticia/corte-de-la-haya-define-frontera-maritima-paralela-desde-el-hito-uno-hasta-80-millas-de-mar-y-una-linea-equidistante-hasta-las-200-millas-chilenas/>
- Ministerio de Comercio Exterior de Ecuador, (2014): *Ecuador y Perú firmaron Convenio para facilitar El Comercio Bilateral* [online]. Secretaría Nacional de Administración Pública, Comunicamos, Noticias, 6.10.2014 [cit. 1.4.2017] dostupné z: <http://www.comercioexterior.gob.ec/ecuador-y-peru-firmaron-convenio-para-facilitar-el-comercio-bilateral/>
- Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, (2006): *Acuerdo de Libre Comercio entre Perú y Chile* [online]. Texto del Acuerdo, Acuerdos Comerciales del Perú, 22.8.2006 [cit. 31.3.2017] dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=72&Itemid=95
- Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, (2016a): *Acuerdo de Profundización Económico Comercial entre la República del Perú y la República Federativa del Brasil* [online]. Acuerdos Comerciales del Perú, 29.4.2016, [cit. 18.3.2017] dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/images/stories/brasil/Acuerdo_de_Profundizacion_Economico_Comercial_PE-BR.pdf
- Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, (2016b): *Acuerdo de Libre Comercio entre Perú-Comunidad Andina* [online]. Inicio, Sobre el Acuerdo, Acuerdos comerciales del Perú, akt.12/2016, [cit. 5.4.2017] dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=95&Itemid=118
- Ministerio de Comercio Exterior y Turismo del Perú, (nedatováno): *Acuerdo de Libre Comercio entre Perú y Chile* [online]. Inicio, Sobre el Acuerdo, Acuerdos Comerciales del Perú, nedatováno [cit. 31.3.2017] dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=70&Itemid=93
- Ministerio de Relaciones Exteriores de Chile, (nedatováno): *Prioridades de la Política Exterior* [online]. Política Exterior, Chile y el Mundo-Países vecinos, nedatováno, [cit. 26.3.2017] dostupné z: http://www.minrel.gob.cl/minrel/site/artic/20080822/pags/20080822175434.html#vtxt_cuerpo_T1

- Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, (nedatováno-a): *Misión y Visión a Proyección e integración regional* [online] Ministerio, Política Exterior, nedatováno, [cit. 11.3.2017] dostupné z: <http://www.rree.gob.pe/SitePages/ministerio.aspx#mision> a <http://www.rree.gob.pe/SitePages/globales.aspx#integracion>
- Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, (nedatováno-b): *Cooperación internacional, ciencia y tecnología* [online]. Política Exterior, nedatováno, [cit. 11.3.2017] dostupné z: <http://www.rree.gob.pe/SitePages/globales.aspx#cooperacion>
- Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, (nedatováno-c): *Colombia* [online]. El Perú y las Américas, Política Exterior, nedatováno, [cit. 11.3.2017] dostupné z: http://www.rree.gob.pe/SitePages/america_sur.aspx#colombia
- Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, (nedatováno-d): *Ecuador* [online]. El Perú y las Américas, Política Exterior, nedatováno, [cit. 31.3.2017] dostupné z: http://www.rree.gob.pe/SitePages/america_sur.aspx#ecuador
- Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, (nedatováno-e): *El Perú en América del Sur* [online]. El Perú y las Américas, Política Exterior, nedatováno, [cit. 5.4.2017] dostupné z: <http://www.rree.gob.pe/SitePages/politica.aspx#americas>
- Ministerio de Relaciones Exteriores del Perú, (nedatováno-f): *Proyección e integración regional* [online]. Política Exterior, nedatováno, [cit. 5.4.2017] dostupné z: <http://www.rree.gob.pe/SitePages/globales.aspx#integracion>
- Ministerio de Relaciones Exteriores y Movilidad Humana, (nedatováno): *Objetivos de CELAC* [online]. Política Exterior, Gobierno Nacional de la República del Ecuador, nedatováno, [cit. 7.4.2017] dostupné z: <http://www.cancilleria.gob.ec/objetivos-celac/>
- Namihas, S., Novak, F., (2013): *Las Relaciones entre Perú y Bolivia (1826-2013)* [online]. Serie: Política Exterior Peruana, Perú-Bolivia, Instituto de Estudios Internacionales, Universidad Católica del Perú, 10/2013, [cit. 25.3.2017] s.313, ISBN 978-9972-671-18-0, dostupné z: http://www.kas.de/wf/doc/kas_36112-1522-1-30.pdf?131120212021
- Němec, J. a kol., (2006): *Politické systémy Latinské Ameriky*. Praha: Oeconomica, 2006. 385 s. Grantové vědecké projekty. ISBN 80-245-1107-X
- Novak, F., Namihas, S., (2011): *Las Relaciones entre Perú y Colombia* [online]. Serie: Política Exterior Peruana, Perú-Colombia, La Construcción de una asociación estratégica y un desarrollo fronterizo, Instituto de Estudios Internacionales, Universidad Católica del Perú, 07/2011, [cit. 12.3.2017] s.93, ISBN 978-9972-671-06-1, dostupné z: <http://idei.pucp.edu.pe/libros/peru-colombia-2011.pdf>
- Novak, F., Namihas, S., (2012): *Las Relaciones entre el Perú y Brasil (1826-2012)* [online]. Serie: Política Exterior Peruana, El Perú-Brasil, Instituto de Estudios Internacionales,

Universidad Católica del Perú, 11/2012, [cit. 16.3.2017] s.300, ISBN 978-9972-671-13-5, dostupné z: http://www.kas.de/wf/doc/kas_33772-1522-1-30.pdf?130318191002

- Oficina de Comunicaciones y Protocolo de Ministerio de Comercio Exterior y Turismo, (2015): *Perú y Brasil acordaron profundizar sus relaciones comerciales bilaterales* [online]. MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO, 21.7.2015, [cit. 18.3.2017] dostupné z: http://www.promperu.gob.pe/Repos/pdf_novedades/2272015115221_907.pdf
- Oficina General de Estudios Económicos, (2015a): *Reporte de Comercio Bilateral Perú-Chile* [online]. Reporte de Comercio Bilateral América, Oficina de Estudios Económicos Internacionales, Ministerio de Comercio Exterior y Turismo, trimestr 2015, [cit. 1.4.2017] dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/images/stories/Reporte_bilateral/america/RBC-I TRI-2015/chile_1_tri_15.pdf
- Oficina General de Estudios Económicos, (2015b): *Reporte de Comercio Bilateral Perú-Ecuador* [online]. Reporte de Comercio Bilateral América, Oficina de Estudios Económicos Internacionales, Ministerio de Comercio Exterior y Turismo, trimestr 2015, [cit. 1.4.2017] dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/images/stories/Reporte_bilateral/america/RBC-I TRI-2015/ecuador_1_tri_15.pdf
- Oxford Analytica Daily Brief Service, (2004): *PERU/CHILE: Energy exacerbates strained relations* [online]. Oxford Analytica Ltd., 24.8.2004 [cit. 26.3.2017] dostupné z: <http://search.proquest.com.zdroje.vse.cz/docview/192441360?pq-origsite=summon>
- Peru Economy 2017, (2017): *Economy Overview*, [online]. Geographical names. akt. 01.2017. [cit. 25.2.2017] dostupné z: http://www.theodora.com/wfbcurrent/peru/peru_economy.html
- Peterková, J. (2011): *Veřejná diplomacie v proměnách času* [online]. Ústav mezinárodních vztahů Praha, 29.4.2011. [cit. 12.12.2016] dostupné z: <http://www.iir.cz/article/verejna-diplomacie-v-promenach-casu>
- Post, C., (2015): *Peru leads Latin America in foreign direct investment: IMF* [online]. Peru Reports – Economy, 6.3.2015, [cit. 27.2.2017] dostupné z: <http://perureports.com/2015/03/06/peru-leads-latin-america-in-foreign-direct-investment-imf/#prettyPhoto>
- ProInversión, (2016a): *Principales Inversionistas 2011-2016* [online]. Inversión Extranjera Directa, Estadísticas generales de Agencia de Promoción de la Inversión Privada en Perú, 31.12.2016, [cit. 16.3.2017] dostupné z: <http://www.proinversion.gob.pe/modulos/LAN/landing.aspx?are=0&pfl=1&lan=10&tit=proinversi%C3%B3n-institucional>

- ProInversión, (2016b): *Saldo de Inversión Extranjera Directa por País de Domicilio 1980 - diciembre 2016 (Millones de US\$)* [online]. Inversión Extranjera Directa, Estadísticas generales de Agencia de Promoción de la Inversión Privada en Perú, 31.12.2016, [cit. 16.3.2017] dostupné z: <http://www.proinversion.gob.pe/modulos/LAN/landing.aspx?are=0&pfl=1&lan=10&tit=proinversi%C3%B3n-institucional>
- Secretaria General de Comunidad Andina, (2013): *Intercambio Comercial entre Perú y Colombia 1969–2012* [online]. Documento estadístico de Comunidad Andina, 26.8.2013, [cit. 12.3.2017] dostupné z: http://intranet.comunidadandina.org/Documentos/PublicacionesEstadisticas/2358_8.pdf
- SELA, (nedatováno): *UNASUR – Introducción* [online]. Inicio, Cumbres, UNASUR, Sistema Económico Latinoamericano y del Caribe, nedatováno, [cit. 6.4.2017] dostupné z: <http://www.sela.org/es/cumbres-regionales/unasur/>
- SUNAT, (2016): *Régimen Aduanero de Importación: Importaciones para el consumo por continente, zona económica y país, 2003-2016 a Régimen Aduanero de Exportación: Exportaciones definitivas por continente, zona económica y país, 2003-2016* [online]. Estadísticas de Comercio Exterior – Régimen Definitivo, 12/2016, [cit. 18.3.2017] dostupné z: http://www.sunat.gob.pe/estad-comExt/modelo_web/regimen_definitivo.html
- Télam, (2013): *Dilma Rousseff y Ollanta Humala refuerzan la integración bilateral con varios acuerdos de cooperación* [online]. Télam-Internacional, 11/11/2013, [cit. 16.3.2017] dostupné z: <http://www.telam.com.ar/notas/201311/40299-dilma-rousseff-y-ollanta-humala-refuerzan-la-integracion-bilateral-con-varios-acuerdos-de-cooperacion.html>
- The World Bank, (2017a): *GNI per capita, Atlas method (current US\$) - World*. [online] The World Bank Data, akt. 1.2.2017. [cit. 25.2.2017] dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD>
- The World Bank, (2017b): *GNI per capita, Atlas method (current US\$) - Peru*. [online] The World Bank Data, akt. 2.1.2017. [cit. 25.2.2017] dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.CD?locations=PE>
- The World Bank, (2017c): *GDP growth (annual %)*. [online] The World Bank Data, 2017. [cit. 26.2.2017] dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=PE>
- The World Bank, (2017d): *Poverty headcount ratio at national poverty lines (% of population)*. [online] The World Bank Data. 2017. [cit. 26.2.2017] dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.NAHC?locations=PE>
- The World Bank, (2017e): *Population, total – Peru a Population density (people per sq. km of land area) - Peru*. [online] The World Bank Data, akt. 2.1.2017 [cit. 2.3.2017] dostupné z:

http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=PE&name_desc=false a
http://data.worldbank.org/indicator/EN.POP.DNST?locations=PE&name_desc=false

- The World Bank, (2017f): *Population, total – Latin America & Caribbean* [online] The World Bank Data, akt.2.1.2017 [cit. 2.3.2017] dostupné z:
http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=ZJ&name_desc=false
- UNASUR, (nedatováno-a): *¿Quiénes somos?* [online]. UNASUR – Quiénes somos, Historia, nedatováno, [cit. 6.4.2017] dostupné z: <http://www.unasursg.org/es/quienes-somos> a
<http://www.unasursg.org/es/historia>
- UNASUR, (nedatováno-b): *Objetivos Específicos* [online]. UNASUR, nedatováno, [cit. 6.4.2017] dostupné z: <http://www.unasursg.org/es/objetivos-especificos>